МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ГЭР БҮЛ, ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ЯАМ

ХҮН АМ, ХӨДӨЛМӨР, НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН СУРГАЛТ, СУДАЛГААНЫ ХҮРЭЭЛЭН

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТОЙМ

2025 оны II улирал

Улаанбаатар хот

Тойм бэлтгэсэн: Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сургалт, үнэлгээ,
судалгааны институт,
Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогын судалгааны сектор

Хаяг: Монгол Улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Нарны зам, 55-р байр 2 давхарт 3 тоот
Утас: (+976) 77121286
Вэб хуудас: www.institute.gov.mn

АГУУЛГА

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ 3
ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ 3
ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД 6
Хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүд 6
Нийгмийн даатгалын үзүүлэлтүүд 15
Сарын дундаж цалингийн үзүүлэлтүүд 21
ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА 25
Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ 25
Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах, гадаадад ажиллах хүч зуучлах 32
Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа 35
ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРЭЛТИЙН БАРОМЕТРИЙН СУДАЛГАА-2025 ОН 39
Ажиллах хүчний нийт эрэлт 39
Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөн 41
Ажиллах хүчний хомсдол 42

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 1. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн үзүүлэлтүүд, мянган хүн 7
Хүснэгт 2. Ажилгүй хүний тоо, улирлаар, мянган хүн 11
Хүснэгт 3. Нийгмийн даатгалд шимтгэл төлөгч байгууллага, даатгуулагч, улирлаар 15
Хүснэгт 4. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн тоо, төрөл, улирлаар..... 17
Хүснэгт 5. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, зарлага, тэрбум төгрөгөөр 20
Хүснэгт 6. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал ... 21
Хүснэгт 7. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ажиллагчдын тооны бүлэг, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал 22
Хүснэгт 8. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, сарын эцэст, улирлаар 27
Хүснэгт 9. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэн, улирлаар 28
Хүснэгт 10. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэд, 2025 оны II улирал 29

ЗУРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 1. Ажиллах хүч, ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн 6
Зураг 2. Ажиллах хүчний тоо, мянган хүн 6
Зураг 3. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн 6
Зураг 4. Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт, бүтцээр, мянган хүн 7
Зураг 5. Ажиллагчдын тоо, хүйсээр, мянган хүн 8
Зураг 6. Ажиллагчдын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар, мянган хүн 8
Зураг 7. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, салбар, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн 9
Зураг 8. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, эдийн засгийн үйл ажиллагааны үндсэн 3 салбараар, хүйсээр, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн 9
Зураг 9. Ажиллагчдын тоо, бүсээр, өөрчлөлтөөр, мянган хүн 10
Зураг 10. Ажилгүй иргэдийн тоо, хүйсээр, бүсээр, өөрчлөлтөөр, мянган хүн 10
Зураг 11. Ажилгүйчүүд, боловсролын түвшнээр, хувиар 11
Зураг 12. Ажилгүйдлийн түвшин, хүйсээр, хувиар 12
Зураг 13. Хөдөлмөрийн насны хүн ам (15+), хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллагчдын эзлэх хувь, улирлаар 12
Зураг 14. Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, хүйсээр, улирлаар 13
Зураг 15. Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин, хүйсээр, улирлаар 13
Зураг 16. Сайн дурын даатгуулагчийн тоо, хувиар, төрлөөр 16
Зураг 17. Сайн дураар даатгуулсан малчдын тоо, мянган хүн 16
Зураг 18. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар 17
Зураг 19. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр 18
Зураг 20. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар 18
Зураг 21. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр 18
Зураг 22. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд, төрлөөр, хувиар .. 19
Зураг 23. Эрүүл мэндийн нөхөн сэргээлтийн зардлын төлбөр авсан иргэд, төрлөөр 19
Зураг 24. Ажилгүйдлийн тэтгэмжид хамрагдсан хүн, зарцуулсан хөрөнгө, улирлаар 20
Зураг 25. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, хүйсээр, өөрчлөлтөөр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал 21
Зураг 26. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ажиллагсдын тооны бүлгээр, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал 22
Зураг 27. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ЭЗҮА-ны салбарын ангилалаар, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал 22

Зураг 28. Дундаж болон медиан цалин, улирлаар, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал 23
Зураг 29. Ажил хайгч иргэн, бүсээр, мянган хүн 25
Зураг 30. Ажил хайгч иргэн, эзлэх хувиар, хүйсээр 25
Зураг 31. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, бүсээр 26
Зураг 32. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, эзлэх хувиар, хүйсээр 26
Зураг 33. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, насны бүлгээр 26
Зураг 34. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, боловсролын түвшин, дүнд эзлэх хувиар 27
Зураг 35. Ажилд зуучлагдсан иргэн, хүйсээр болон насны ангилалаар 30
Зураг 36. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, хувиар 30
Зураг 37. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, бүсээр 31
Зураг 38. Ажлын байрны захиалга, өмчийн хэлбэрээр, бүсээр, хувиар 31
Зураг 39. Ажилд зуучлагдсан иргэн, ажил мэргэжлийн ангилалаар, хүйсээр, дүнд эзлэх хувиар 32
Зураг 40. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, бүсээр, дүнд эзлэх хувиар 32
Зураг 41. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, хамгийн их 6 улсаар, дүнд эзлэх хувиар 33
Зураг 42. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар 33
Зураг 43. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, улс орноор, хүйсээр 34
Зураг 44. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, ЭЗҮА-ны салбарын ангилалаар 34
Зураг 45. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгө, дүнд эзлэх хувиар 35
Зураг 46. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр 35
Зураг 47. Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр 36
Зураг 48. Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр 37
Зураг 49. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт зарцуулсан хөрөнгөөр 37
Зураг 50. Түр ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөрт хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр ... 38
Зураг 51. Ажиллах хүчний эрэлт, салбараар 39
Зураг 52. Ажиллах хүчний эрэлт, бүсээр 40
Зураг 53. Ажиллах хүчний эрэлт, ажил мэргэжлээр 40
Зураг 54. Ажиллах хүчний хомсдол, бүсээр 42
Зураг 55. Ажиллах хүчний хосмдол, ажил мэргэжлээр 42

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД-2025 ОНЫ II УЛИРАЛ

2025 оны II улирлын байдлаар арван тав, түүнээс дээш насны хүн амын 1 456.0 мянга (61.9 хувь) нь ажиллах хүч, 896.8 мянга (38.1 хувь) нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам байна.

АЖИЛЛАХ ХҮЧ

Ажиллагчид
95.5%

Ажилгүй хүн
4.5%

1 456.0 мянга

АЖИЛЛАХ ХҮЧНЭЭС ГАДУУРХ

Тэтгэвэрт
34.0%

Суралцдаг
34.4%

Бусад
31.6%

896.8 мянга

АЖИЛЛАГЧДЫН ТОО

2024 II 1 347.2 мянга

54.4% 45.6%

3.2% Өмнөх оны мөн үеэс

2025 II 1 390.1 мянга

55.2% 44.8%

АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО

2024 II 82.3 мянга

57.9% 42.1%

19.9% Өмнөх оны мөн үеэс

2025 II 65.9 мянга

60.7% 39.3%

ХАМГИЙН ИХ АЖИЛЛАГЧИДТАЙ 3 САЛБАР

370.6 мянга **(26.7%)**

Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур

58.7%
217.5 мянга

41.3%
153.1 мянга

178.8 мянга **(12.9%)**

Бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн завсар, үйлчилгээ

44.9%
80.3 мянга

55.1%
98.5 мянга

116.9 мянга **(8.4%)**

Боловсруулах үйлдвэрлэл

50.7%
59.3 мянга

49.3%
57.6 мянга

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Хөдөлмөрийн зах зээлийн үзүүлэлтүүд

Үндэсний статистикийн хорооны Ажиллах хүчний судалгааны 2025 оны II улирлын дүнгээс харахад арван тав, түүнээс дээш насны хүн 2,352.8 мянга, үүнээс 1,456.0 мянга (61.9 хувь) нь ажиллах хүч, 896.8 мянга (38.1 хувь) нь ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам байна. Хөдөлмөрийн насны хүн ам өмнөх оны мөн үеэс 54.8 мянга буюу 2.4 хувиар өссөн байна.

Зураг 1. Ажиллах хүч, ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн

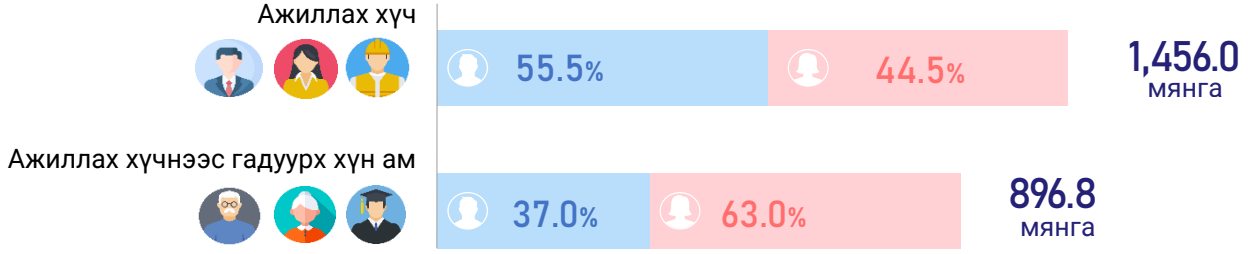

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 2. Ажиллах хүчний тоо, мянган хүн

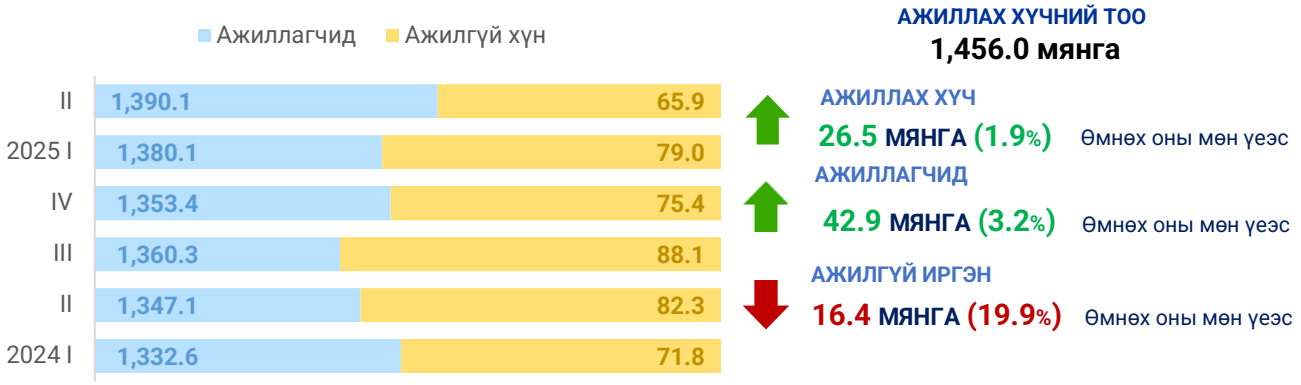

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 3. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амын тоо, мянган хүн

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 4. Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт, бүтцээр, мянган хүн

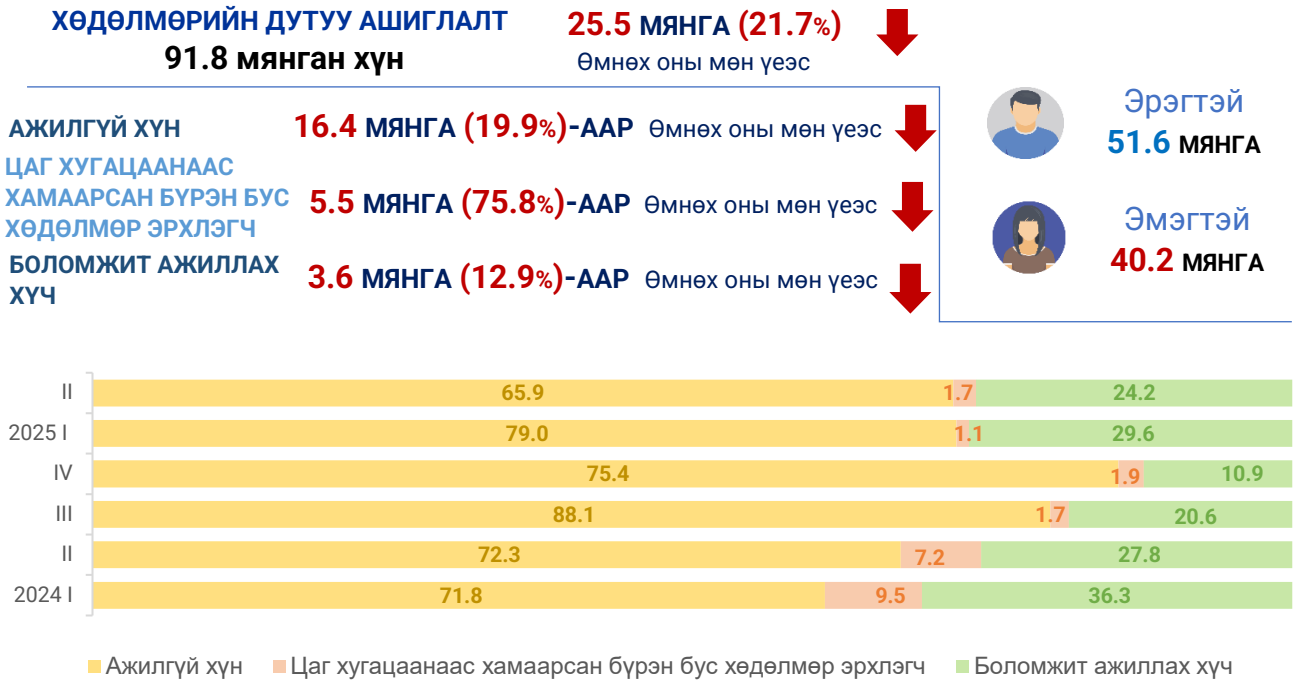

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 1. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үндсэн үзүүлэлтүүд, мянган хүн

Үзүүлэлт	2024				2025		Өөрчлөлт	
	I	II	III	IV	I	II	он	улирал
Ажиллах хүч	1,404.3	1,429.5	1,448.4	1,428.8	1,459.1	1,456.0	26.5	-3.1
Үүнээс: эмэгтэй	642.7	648.6	655.4	646.2	660.1	648.5	-0.2	-11.6
Ажиллагчид	1,332.6	1,347.2	1,360.3	1,353.4	1,380.1	1,390.1	42.9	10.0
Үүнээс: эмэгтэй	612.4	613.9	619.7	614.6	628.8	622.6	8.6	-6.2
Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэгч	9.5	7.2	1.7	1.9	1.1	1.7	-5.5	0.6
Үүнээс: эмэгтэй	5.9	4.5	1.3	1.2	0.5	0.8	-3.7	0.3
Ажилгүй хүн	71.8	82.3	88.1	75.4	79.0	65.9	-16.4	-13.1
Үүнээс: эмэгтэй	30.3	34.7	35.7	31.6	31.3	25.9	-8.8	-5.5
Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам	893.6	868.5	849.6	869.2	893.7	896.8	28.3	3.1
Үүнээс: эмэгтэй	547.0	541.4	541.3	556.1	567.0	565.4	24.0	-1.6
Боломжит ажиллах хүч	36.3	27.8	20.6	10.9	29.6	24.2	-3.6	-5.3
Үүнээс: эмэгтэй	16.1	13.8	8.6	6.3	13.7	13.5	-0.3	-0.2
Бусад ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам	857.3	840.7	829.1	858.3	864.2	872.6	31.9	8.4
Үүнээс: эмэгтэй	530.9	527.6	532.7	549.8	553.3	551.9	24.3	-1.4
Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт	117.6	117.3	110.3	88.2	109.6	91.8	-25.5	-17.8
Үүнээс: эмэгтэй	52.2	53.0	45.7	39.1	45.6	40.2	-12.8	-5.4

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 5. Ажиллагчдын тоо, хүйсээр, мянган хүн

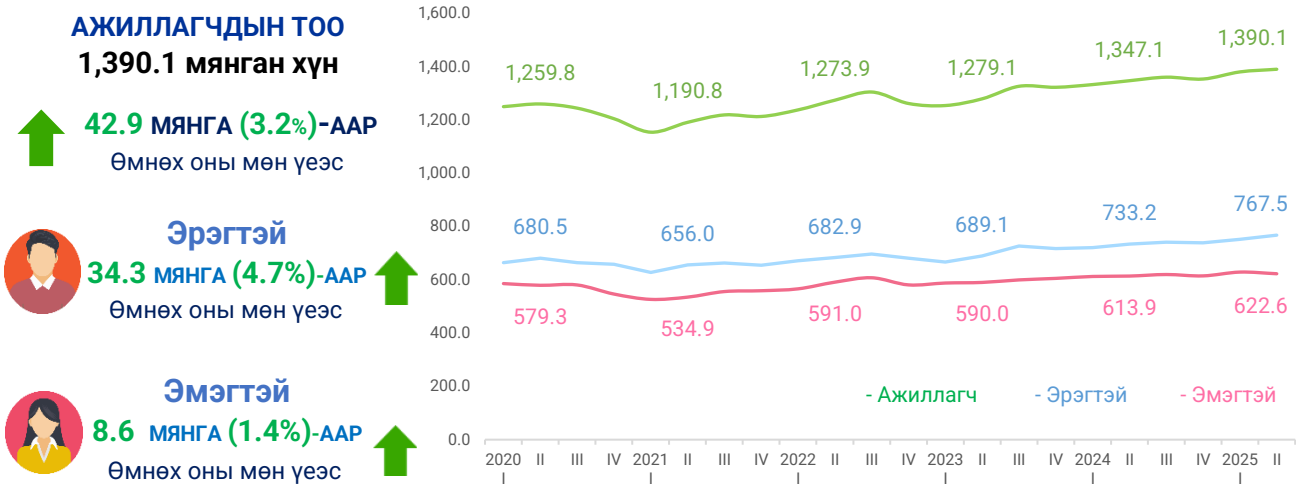

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

2025 оны II улиралд ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа 100 хүн тутмын 48 нь (48.0 хувь) хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилт, бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин, мотоциклийн засвар, үйлчилгээ болон боловсруулах үйлдвэрийн салбарт ажиллаж байна. Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас барилтын салбар нь хөдөлмөр эрхлэлтийн дөрөвний нэг (26.7 хувь)-ийг бүрдүүлдэг хамгийн том салбар хэвээр байна.

Зураг 6. Ажиллагчдын тоо, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар, мянган хүн

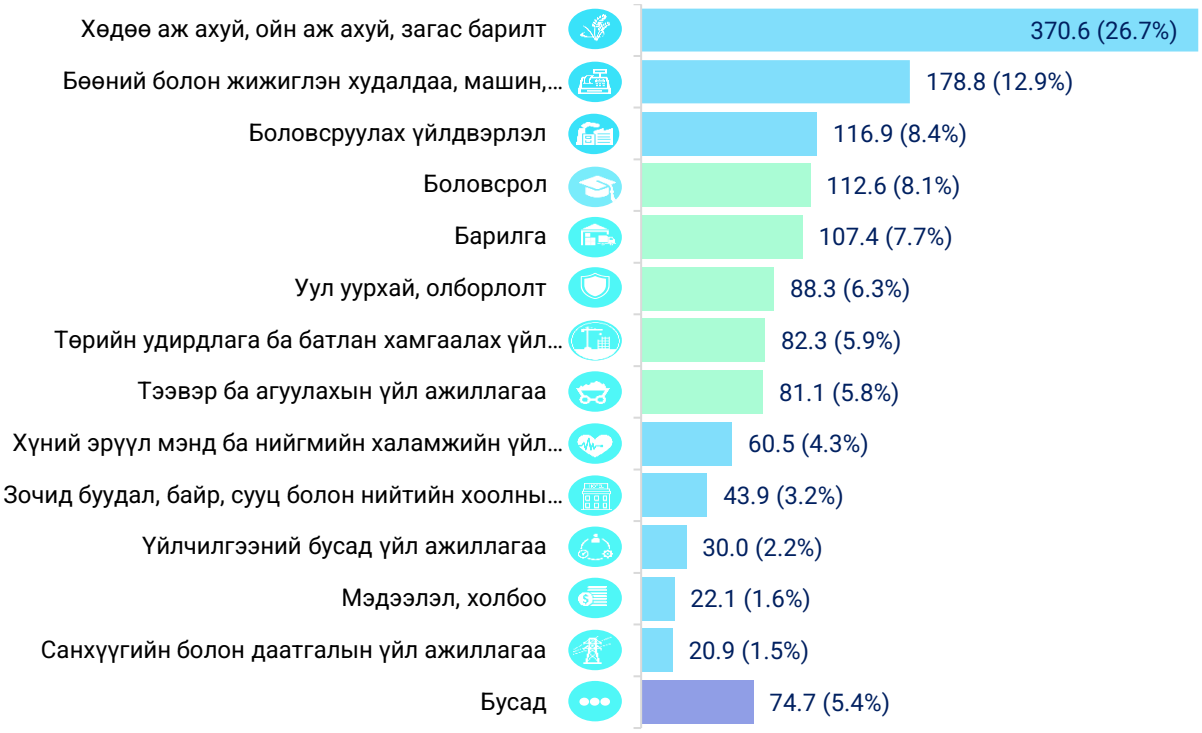

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 7. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, салбар, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн

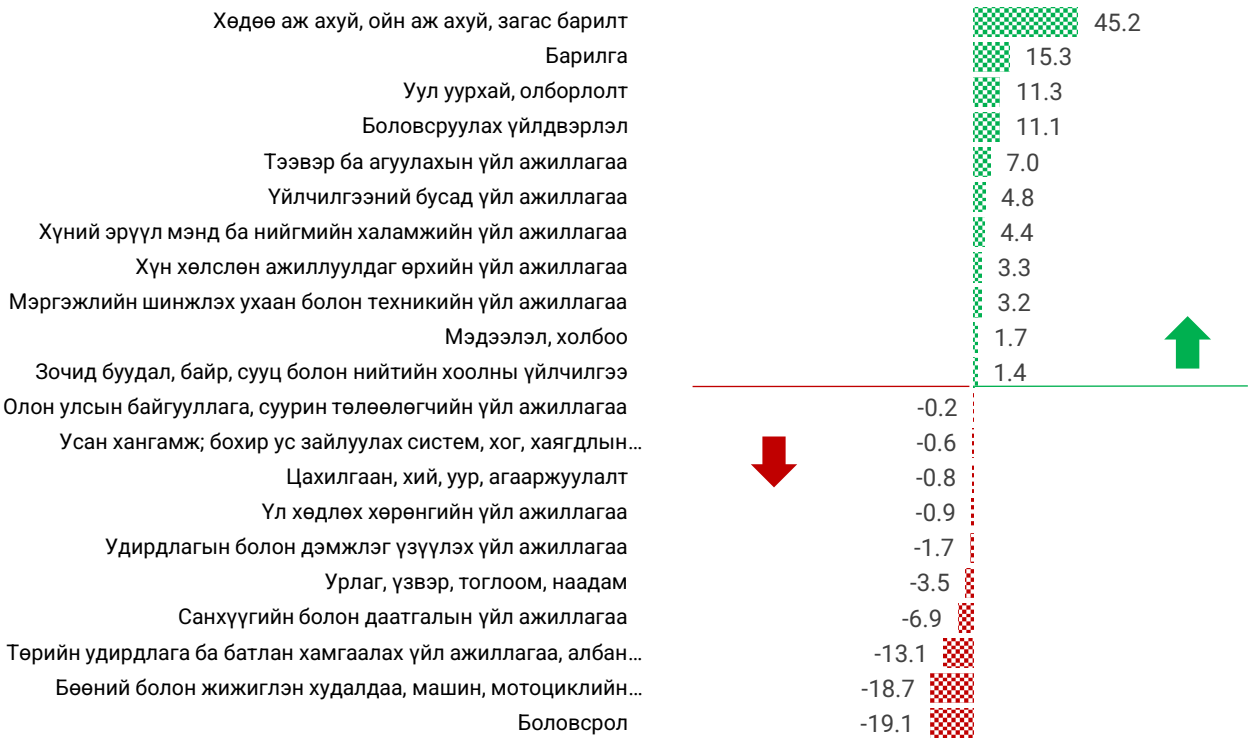

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 8. Ажиллагчдын тооны өөрчлөлт, эдийн засгийн үйл ажиллагааны үндсэн 3 салбараар, хүйсээр, өмнөх оны мөн үеэс, мянган хүн

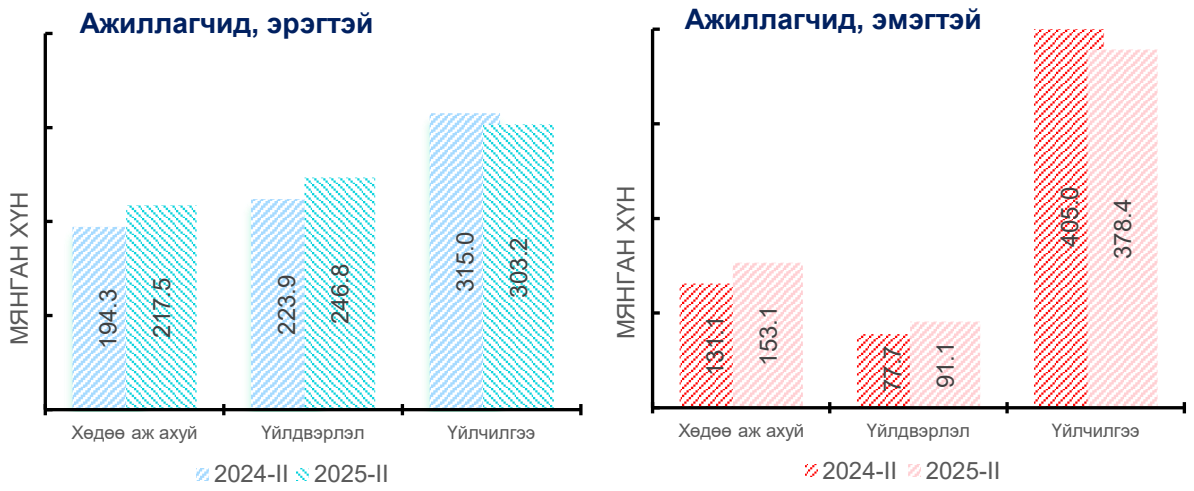

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

23.2 МЯНГА (11.9%)	**ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	22.0 МЯНГА (16.8%)
22.9 МЯНГА (10.2%)	**ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	13.4 МЯНГА (17.2%)
11.8 МЯНГА (3.7%)	**ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ САЛБАР** Өмнөх оны мөн үеэс	26.6 МЯНГА (6.6%)

Зураг 9. Ажиллагчдын тоо, бүсээр, өөрчлөлтөөр, мянган хүн

Улаанбаатар хотод – 46.1%

641.5 мянга
Улаанбаатар хотод

748.6 мянга
Хөдөө орон нутагт

Хөдөө, орон нутагт – 53.9%

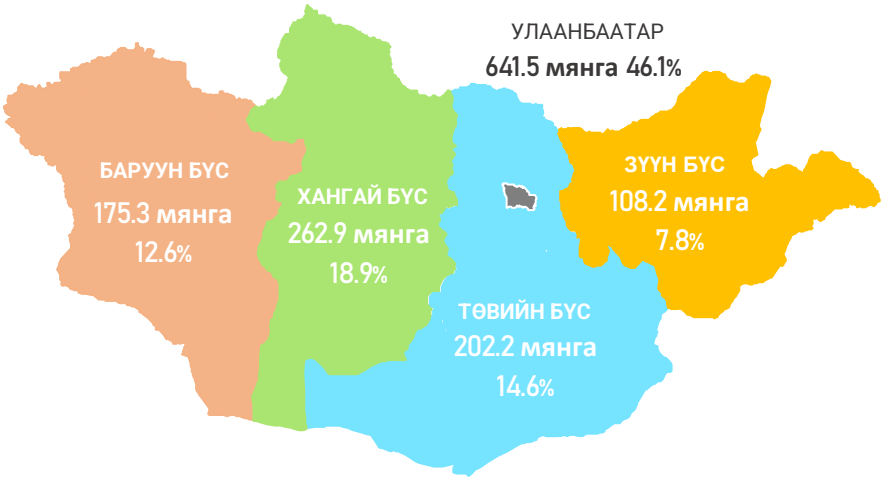

Өмнөх оны мөн үеэс

УЛААНБААТАР
24.0 МЯНГА (3.9%)-ААР

БАРУУН БҮС
1.4 МЯНГА (0.8%)-ААР

ХАНГАЙН БҮС
0.2 МЯНГА (0.1%)-ААР

ТӨВИЙН БҮС
12.4 МЯНГА (6.5%)-ААР

ЗҮҮН БҮС
4.9 МЯНГА (4.7%)-ААР

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 10. Ажилгүй иргэдийн тоо, хүйсээр, бүсээр, өөрчлөлтөөр, мянган хүн

АЖИЛГҮЙ ИРГЭДИЙН ТОО
65.9 мянган хүн
16.4 МЯНГА (19.9%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

Эрэгтэй
7.6 МЯНГА (16.0%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

Эмэгтэй
8.8 МЯНГА (25.3%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

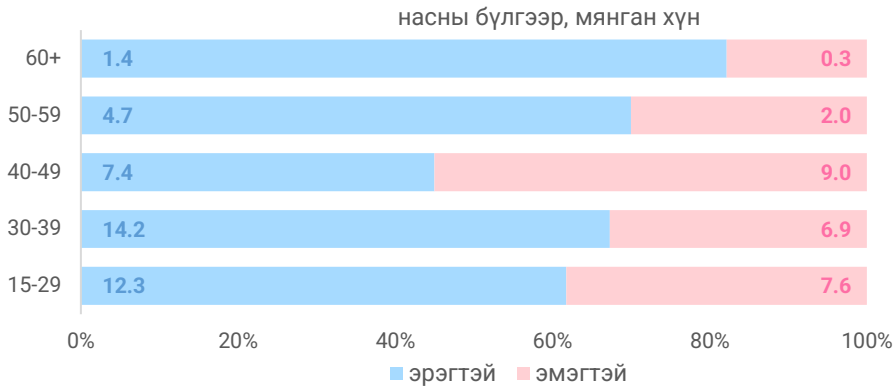

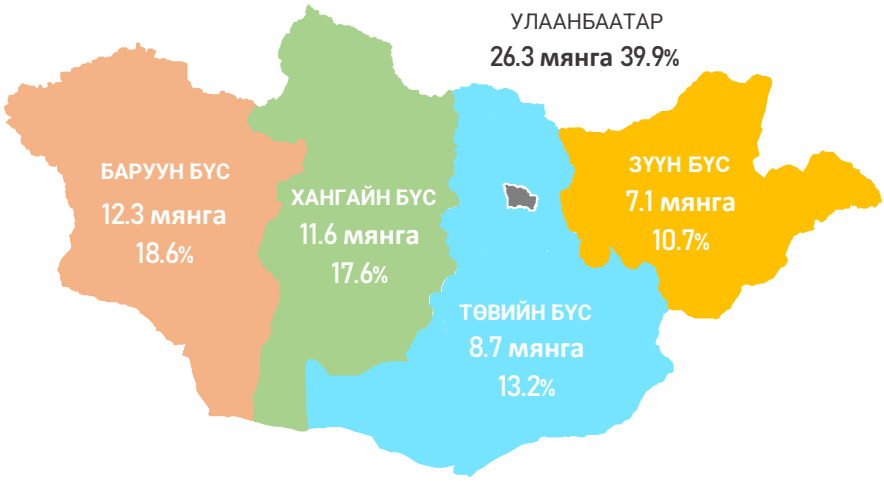

Өмнөх оны мөн үеэс

УЛААНБААТАР
13.1 МЯНГА (33.3%)-ААР

БАРУУН БҮС
1 ИРГЭН (0.01%)-ЭЭР

ХАНГАЙН БҮС
4.3 МЯНГА (26.9%)-ААР

ТӨВИЙН БҮС
2.2 МЯНГА (20.1%)-ААР

ЗҮҮН БҮС
3.2 МЯНГА (82.0%)-ААР

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 2. Ажилгүй хүний тоо, улирлаар, мянган хүн

Үзүүлэлт		2024				2025		Өөрчлөлт	
		I	II	III	IV	I	II	Он	Улирал
Бүгд		**71.8**	**82.3**	**88.1**	**75.4**	**79.0**	**65.9**	**-16.4**	**-13.1**
Хүйсээр	Эрэгтэй	41.4	47.6	35.7	43.8	47.6	40.0	-7.6	-7.6
	Эмэгтэй	30.3	34.7	52.3	31.6	31.3	25.9	-8.8	-5.4
Насны бүлгээр	15-24	12.2	21.9	21.2	17.2	11.6	12.2	-9.7	0.6
	25-34	22.1	21.9	24.8	22.8	24.9	19.5	-2.4	-5.4
	35-44	21.2	24.7	22.0	19.6	22.1	17.1	-7.6	-5.0
	45-54	12.5	9.9	13.4	12.3	14.8	11.9	2.0	-2.9
	55+	3.8	3.9	6.7	3.5	5.5	5.2	1.3	-0.3
Бүсээр	Баруун бүс	13.1	12.3	12.1	13.3	17.6	12.3	0.0	-5.3
	Хангайн бүс	18.1	15.8	13.8	8.8	13.5	11.6	-4.3	-1.9
	Төвийн бүс	11.2	10.9	11.7	12.5	9.2	8.7	-2.2	-0.5
	Зүүн бүс	4.4	3.9	5.0	4.8	8.1	7.1	3.2	-1.0
	Улаанбаатар	24.9	39.4	45.4	35.9	30.6	26.3	-13.1	-4.3

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 11. Ажилгүйчүүд, боловсролын түвшнээр, хувиар

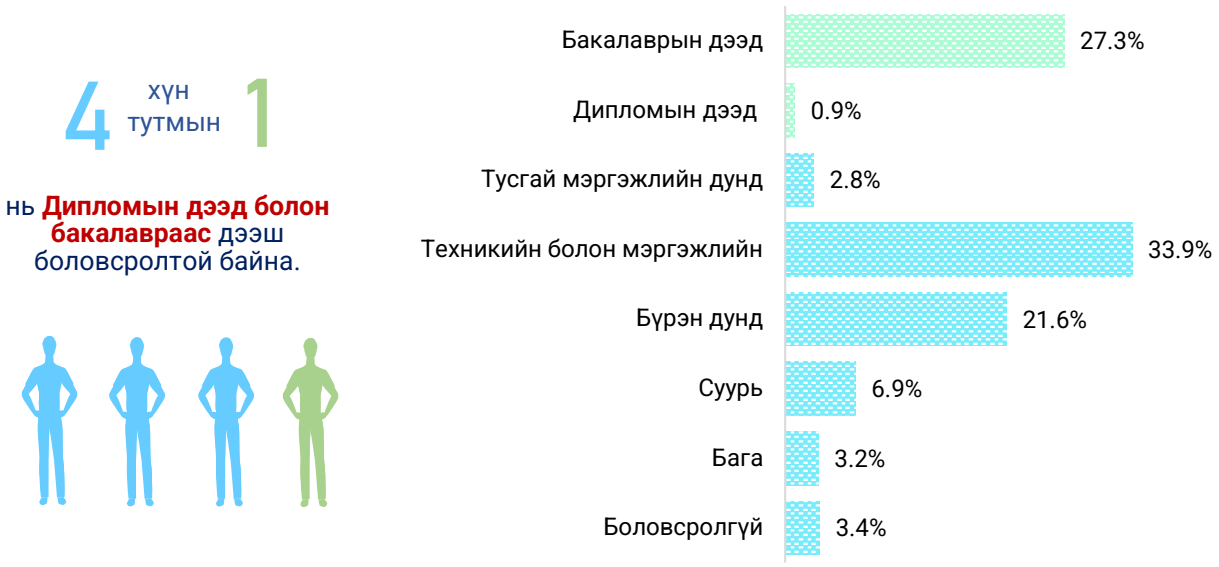

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 12. Ажилгүйдлийн түвшин, хүйсээр, хувиар

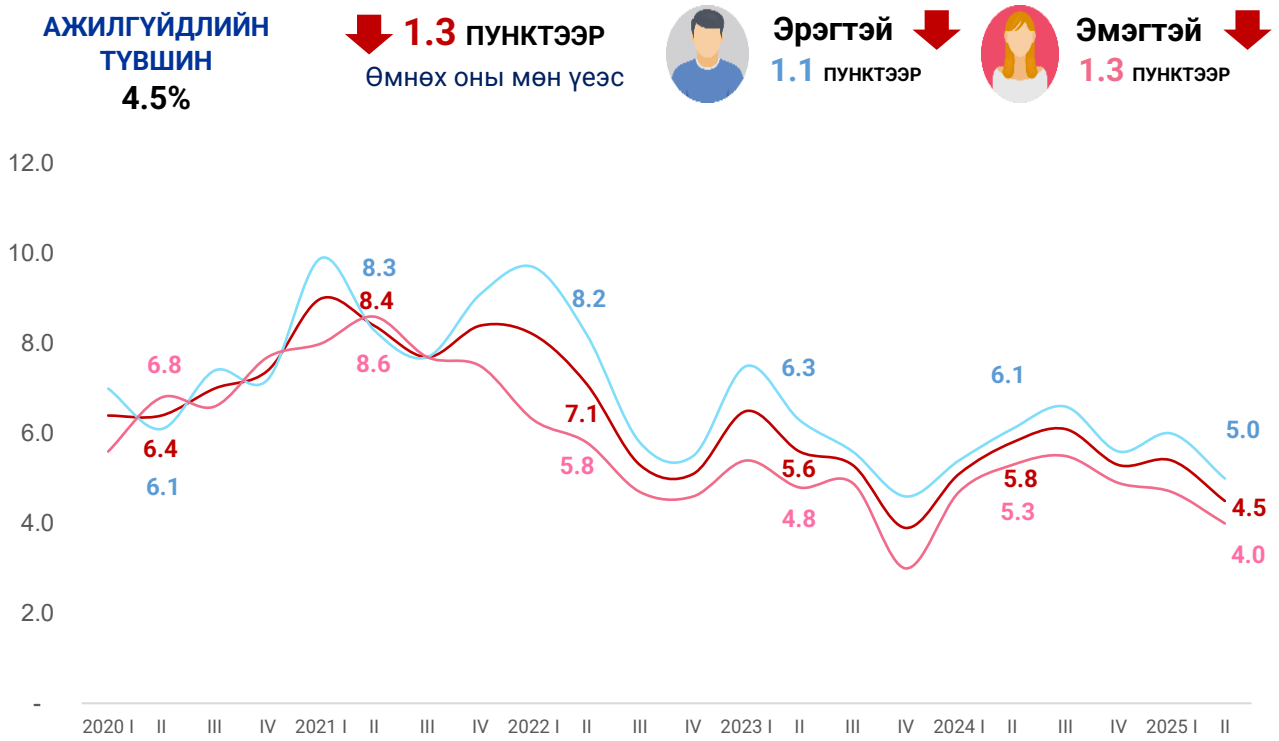

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 13. Хөдөлмөрийн насны хүн ам (15+), хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллагчдын эзлэх хувь, улирлаар

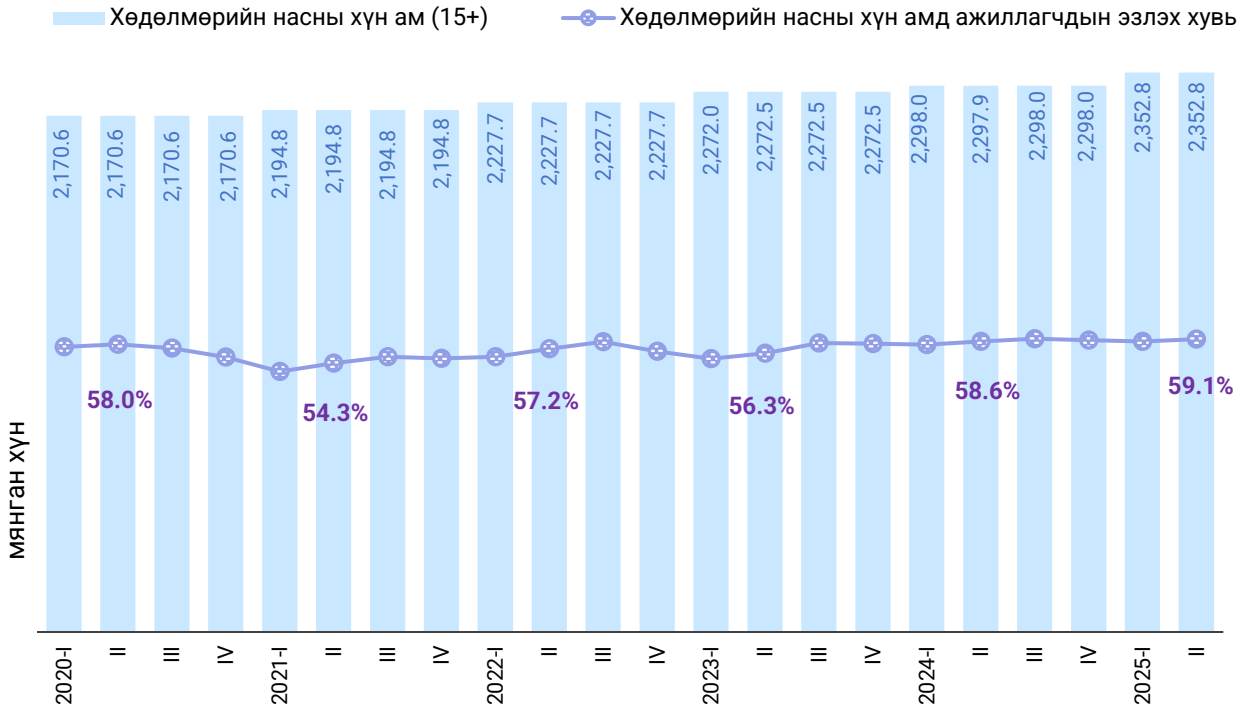

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөрийн насны хүн амд ажиллах хүчний нийлүүлэлтийн эзлэх хувийг илэрхийлэх түвшин бүхий ажиллах хүчний оролцооны түвшинг улирлаар авч үзэхэд 2025 оны II улиралд 61.9 хувь болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.3 пунктээр, өмнөх улирлаас 0.1 пунктээр буурсан байна.

Зураг 14. Ажиллах хүчний оролцооны түвшин, хүйсээр, улирлаар

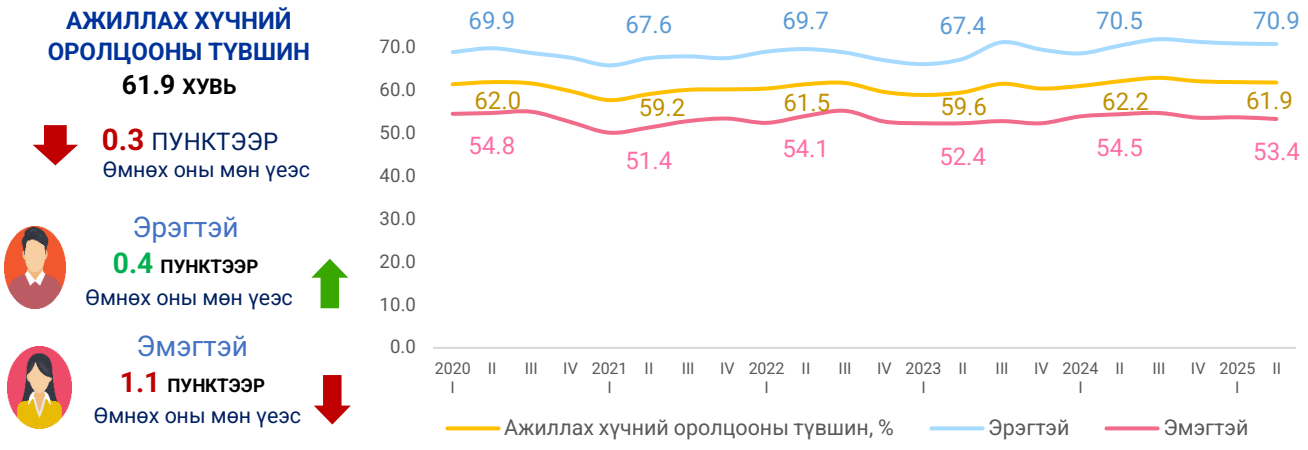

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөрийн нөөцөд ажиллагчдын эзлэх хувь буюу хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин 2025 оны II улирлын байдлаар 59.1 хувь болж, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 0.5 пунктээр өссөн байна.

Зураг 15. Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин, хүйсээр, улирлаар

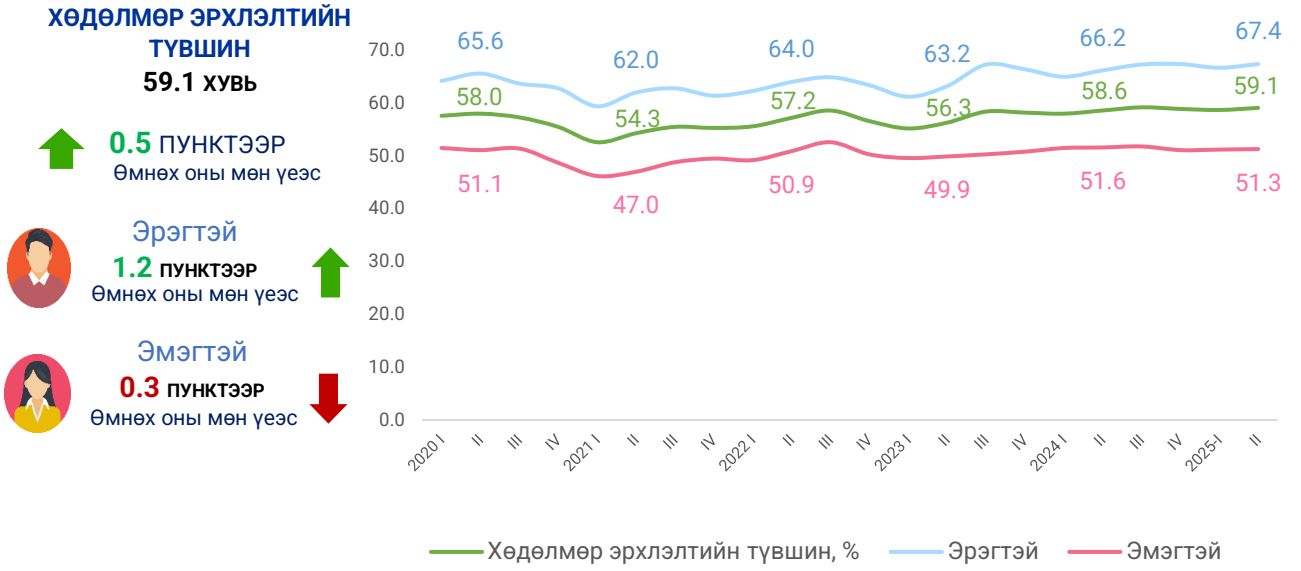

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД-2025 ОНЫ II УЛИРАЛ

ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧ ААНБ

2024 II улирал
53 075
2025 II улирал
60 223
13.5%
Өмнөх оны мөн үеэс

ДААТГУУЛАГЧ

2024 II улирал
927 414
2025 II улирал
1 132 047
22.1%
Өмнөх оны мөн үеэс

ТЭТГЭВЭР АВАГЧИД

2024 II улирал
500.6 мянга

515.0 мянга
2025 II улирал

2.9%
Өмнөх оны мөн үеэс

Өндөр насны тэтгэвэр
79.9%

ХЧА-ны тэтгэвэр
11.9%

Тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр
3.9%

Цэргийн тэтгэвэр
4.3%

Даатгуулагчид, төрлөөр

Албан журам
88.4%
1,000.3 мянга

Сайн дур
11.6%
131.7 мянга

Сайн дураар даатгуулагч

Малчид
34.2%

45.1 мянга
42.8%
Өмнөх оны мөн үеэс

ШИМТГЭЛИЙН ОРЛОГО

2 407.0 тэрбум
Өмнөх оны мөн үеэс
19.8%

ТЭТГЭВЭР

82.8%
1 992.5 тэрбум

ТЭТГЭМЖ

8.8%
211.3 тэрбум

ҮОМШӨ*

5.4% 129.0 тэрбум

АЖИЛГҮЙДЭЛ

3.1% 74.2 тэрбум

ЗАРЛАГА

2 903.0 тэрбум
Өмнөх оны мөн үеэс
19.2%

ТЭТГЭВЭР

91.1%
2 644.4 тэрбум

ТЭТГЭМЖ

5.0%
145.4 тэрбум

АЖИЛГҮЙДЭЛ

3.0% 88.0 тэрбум

ҮОМШӨ*

0.9% 25.2 тэрбум

Нийгмийн даатгалын үзүүлэлтүүд

ШИМТГЭЛ ТӨЛӨГЧ ААНБ
60.2 мянга
7.1 МЯНГА (13.5%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

ДААТГУУЛАГЧДЫН ТОО
1,132.0 мянга
204.6 МЯНГА (22.1%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

АЛБАН ЖУРМЫН ДААТГУУЛАГЧ
1,000.3 мянга
167.6 МЯНГА (20.1%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

САЙН ДУРЫН ДААТГУУЛАГЧ
131.7 мянга
37.0 МЯНГА (39.1%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

Хүснэгт 3. Нийгмийн даатгалд шимтгэл төлөгч байгууллага, даатгуулагч, улирлаар

Улирал	Шимтгэл төлөгч ААНБ	Даатгуулагч		
		Нийт	Сайн дур	Албан журам
2020 I	42,862	831,943	108,042	723,901
II	46,762	961,692	156,624	805,068
III	47,818	1,051,309	172,892	878,417
IV	49,067	1,156,793	192,090	964,703
2021 I	46,242	845,802	100,956	744,846
II	48,738	962,387	136,141	826,246
III	50,625	1,062,030	147,827	914,203
IV	52,388	1,181,282	161,111	1,020,171
2022 I	48,462	891,825	107,417	784,354
II	51,776	1,029,922	133,167	896,755
III	53,425	1,141,946	146,833	995,113
IV	55,121	1,274,588	162,414	1,112,174
2023 I	51,282	925,215	108,644	816,571
II	54,405	1,061,097	129,881	931,216
III	56,057	1,175,543	142,159	1,033,384
IV	58,209	1,315,989	158,588	1,157,401
2024 I	49,329	860,181	56,135	804,046
II	53,075	927,414	94,686	832,728
III	58,502	1,209,548	153,909	1,055,639
IV	60,657	1,332,595	171,332	1,161,263
2025 I	56,617	977,268	86,861	890,407
II	60,223	1,132,047	131,704	1,000,343

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 16. Сайн дурын даатгуулагчийн тоо, хувиар, төрлөөр

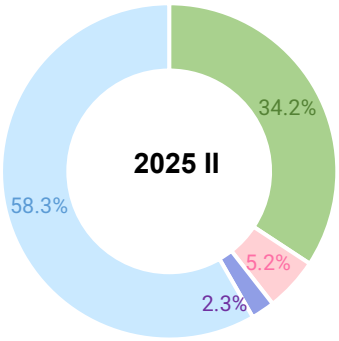

САЙН ДУРЫН ДААТГУУЛАГЧ ТОО **131.7 мянга**

МАЛЧИД	45.1 МЯНГА
3 ХҮРТЭЛХ НАСНЫ ХҮҮХДЭЭ АСАРЧ БАЙГАА ЭХ	6.8 МЯНГА
ХӨГЖЛИЙН БЭРХШЭЭЛТЭЙ ХҮҮХДЭЭ АСАРЧ БАЙГАА	3.0 МЯНГА
БУСАД	76.8 МЯНГА

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 17. Сайн дураар даатгуулсан малчдын тоо, мянган хүн

Малчин **45.1 МЯНГА** **(42.8%)-ААР** Өмнөх оны мөн үеэс

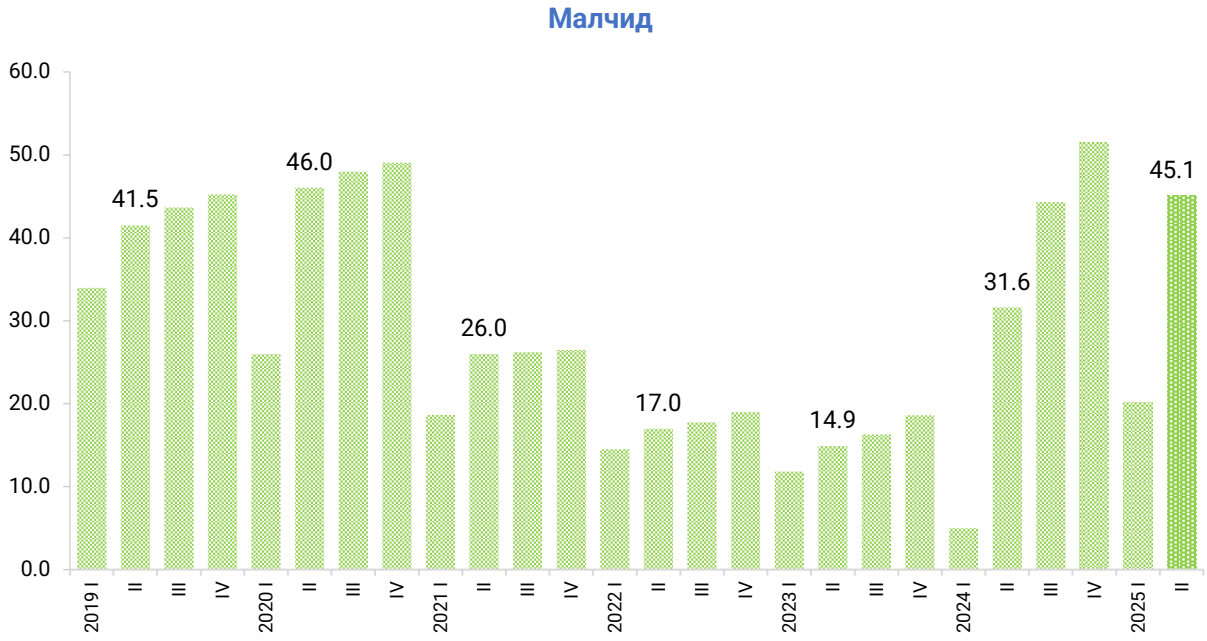

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд 2025 оны II улирлын байдлаар 515.0 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 14.5 мянга буюу 2.9 хувиар, өмнөх улирлаас 5.1 мянга буюу 1.0 хувиар нэмэгджээ.

Хүснэгт 4. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн тоо, төрөл, улирлаар

Улирал	Тэтгэвэр авагчдын тоо	Үүнээс:			
		Өндөр насны тэтгэвэр	Хөдөлмөрийн чадвар алдсаны тэтгэвэр	Тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр	Цэргийн тэтгэвэр
2020 I	427,247	320,602	67,912	19,853	18,880
II	**434,186**	**327,799**	**67,663**	**19,711**	**19,013**
III	439,481	333,026	67,769	19,584	19,102
IV	444,788	338,982	67,018	19,553	19,235
2021 I	449,419	344,287	66,344	19,511	19,277
II	**451,845**	**347,235**	**65,771**	**19,377**	**19,462**
III	454,298	350,091	65,197	19,437	19,573
IV	456,365	353,775	63,318	19,563	19,709
2022 I	462,607	359,783	63,439	19,588	19,797
II	**467,420**	**364,173**	**63,491**	**19,625**	**20,131**
III	471,387	368,050	63,280	19,705	20,424
IV	476,446	373,209	62,702	19,743	20,792
2023 I	480,312	376,643	63,097	19,744	20,828
II	**484,981**	**380,843**	**63,133**	**19,850**	**21,155**
III	488,366	384,043	63,117	19,969	21,237
IV	493,038	388,345	63,305	20,008	21,380
2024 I	496,669	391,819	63,302	20,079	21,469
II	**500,560**	**395,387**	**63,412**	**20,107**	**21,654**
III	503,903	399,241	62,902	20,143	21,617
IV	505,624	402,358	61,569	19,989	21,708
2025 I	509,946	406,881	61,022	19,936	22,107
II	**515,018**	**411,617**	**61,009**	**19,993**	**22,399**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 18. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

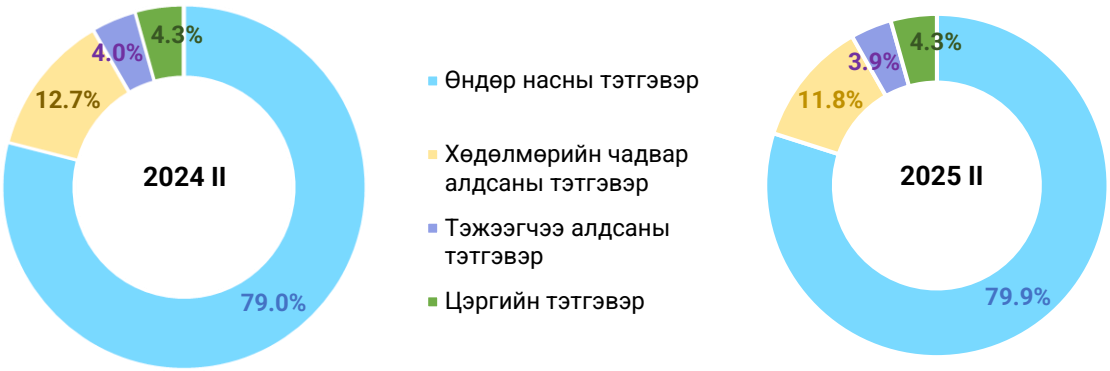

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 19. Тэтгэврийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр

ТЭТГЭВЭР АВАГЧДЫН ТОО	**14.5 МЯНГА (2.9%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑
ӨНДӨР НАСНЫ ТЭТГЭВЭР	**16.2 МЯНГА (4.1%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑
ХӨДӨЛМӨРИЙН ЧАДВАР АЛДСАНЫ ТЭТГЭВЭР	**2.4 МЯНГА (3.8%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↓
ТЭЖЭЭГЧЭЭ АЛДСАНЫ ТЭТГЭВЭР	**0.1 МЯНГА (0.6%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↓
ЦЭРГИЙН ТЭТГЭВЭР	**0.7 МЯНГА (3.4%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑

Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэд 2025 оны II улирлын байдлаар 82.4 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 7.8 мянга буюу 10.5 хувиар өссөн байна.

Зураг 20. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

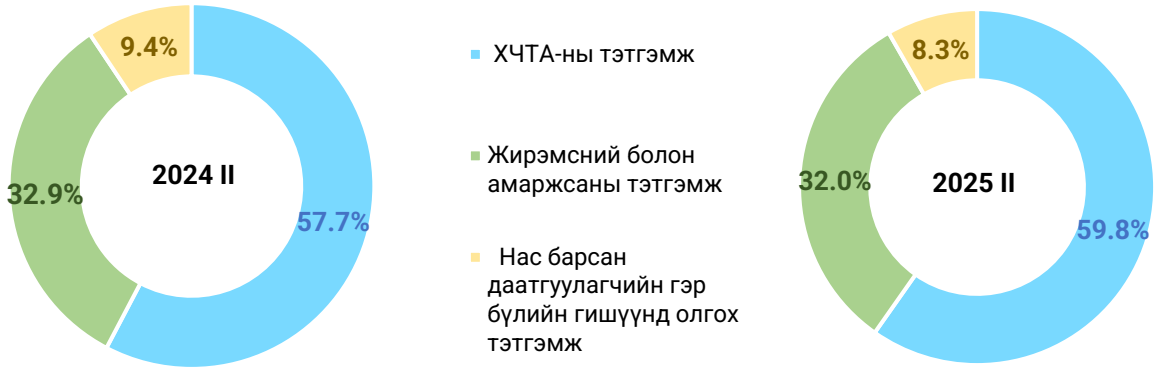

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 21. Тэтгэмжийн даатгалын сангаас тэтгэмж авсан иргэдийн өөрчлөлт, төрлөөр

ТЭТГЭМЖ АВАГЧДЫН ТОО	**7.8 МЯНГА (10.5%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑
ХЧТА-НЫ ТЭТГЭМЖ	**6.2 МЯНГА (14.4%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑
ЖИРЭМСНИЙ БОЛОН АМАРЖСАНЫ ТЭТГЭМЖ	**1.8 МЯНГА (7.3%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↑
НАС БАРСАН ДААТГУУЛАГЧИЙН ГЭР БҮЛИЙН ГИШҮҮНД ОЛГОХ ТЭТГЭМЖ	**0.2 МЯНГА (2.5%)-ААР**	Өмнөх оны мөн үеэс ↓

Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд 2025 оны II улирлын байдлаар 5.3 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 40 буюу 0.8 хувиар буурсан байна.

Зураг 22. ҮОМШӨ-ний даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж авсан иргэд, төрлөөр, хувиар

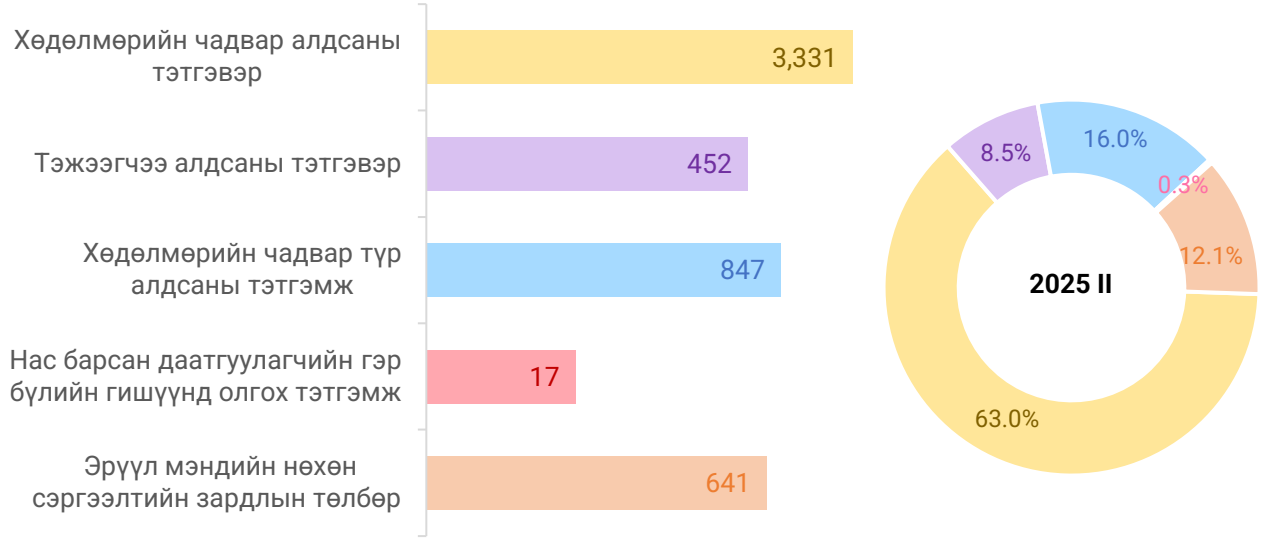

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Зураг 23. Эрүүл мэндийн нөхөн сэргээлтийн зардлын төлбөр авсан иргэд, төрлөөр

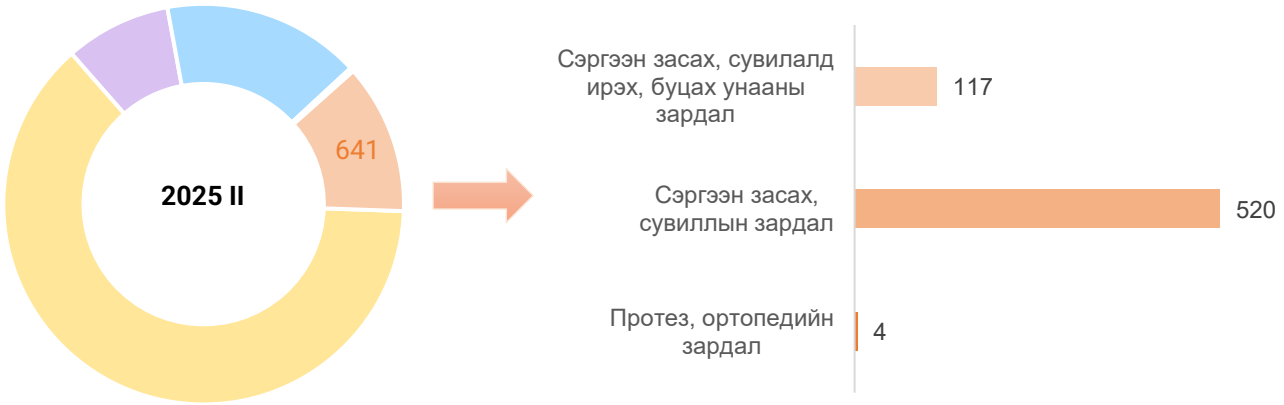

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 2025 оны II улирлын байдлаар 2,407.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 397.1 тэрбум төгрөг буюу 19.8 хувиар, нийгмийн даатгалын зарлага 2,903.0 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 468.4 тэрбум төгрөг буюу 19.2 хувиар нэмэгдсэн.

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ШИМТГЭЛИЙН ОРЛОГО **397.1 ТЭРБУМ (19.8%)-ААР** Өмнөх оны мөн үеэс ↑

НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН ЗАРЛАГА **468.4 ТЭРБУМ (19.2%)-ААР** Өмнөх оны мөн үеэс ↑

Хүснэгт 5. Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого, зарлага, тэрбум төгрөгөөр

Үзүүлэлт	2024 II		2025 II		Өөрчлөлт	
		Эзлэх хувь		Эзлэх хувь	Тоо	Хувь
НД-ын шимтгэлийн орлого	**2,009.9**	**100.0%**	**2,407.0**	**100.0%**	**397.1**	19.8%
Тэтгэвэр	1,662.1	82.7%	1,992.5	82.8%	330.4	19.9%
Тэтгэмж	175.7	8.7%	211.3	8.8%	35.6	20.3%
ҮОМШӨ	109.5	5.5%	129.0	5.4%	19.5	17.8%
Ажилгүйдэл	62.6	3.1%	74.2	3.1%	11.6	18.5%
НД-ын зарлага	**2,434.6**	**100.0%**	**2,903.0**	**100.0%**	**468.4**	**19.2%**
Тэтгэвэр	2,235.9	91.8%	2,644.4	91.1%	408.5	18.3%
Тэтгэмж	114.1	4.7%	145.4	5.0%	31.3	27.4%
ҮОМШӨ	22.5	0.9%	25.2	0.9%	2.7	12.0%
Ажилгүйдэл	62.1	2.6%	88.0	3.0%	25.9	41.8%

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Ажилгүйдлийн тэтгэмжид 2025 оны II улирлын байдлаар 15.2 мянган иргэн хамрагдсан бөгөөд тэтгэмж болгож 88.0 тэрбум төгрөгийг зарцуулсан байна.

Зураг 24. Ажилгүйдлийн тэтгэмжид хамрагдсан хүн, зарцуулсан хөрөнгө, улирлаар

АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТЭТГЭМЖИД ХАМРАГДСАН ИРГЭД

2.6 мянга (21.4%)-аар ⬆

Өмнөх оны мөн үеэс

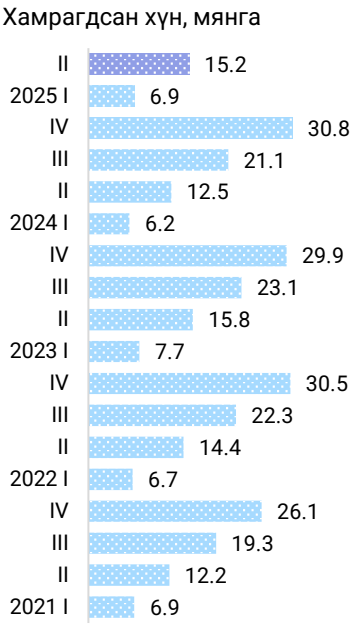

АЖИЛГҮЙДЛИЙН ТЭТГЭМЖИД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

25.9 тэрбум (41.8%)-аар ⬆

Өмнөх оны мөн үеэс

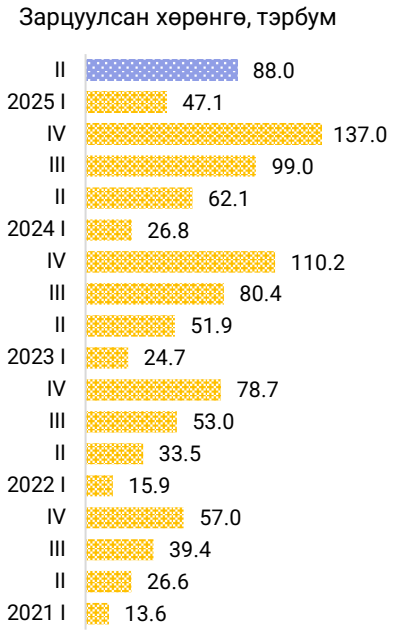

НЭГ ХҮНД ЗАРЦУУЛСАН ХӨРӨНГӨ

0.8 сая төгрөг (59.7%)-аар ⬆

Өмнөх оны мөн үеэс

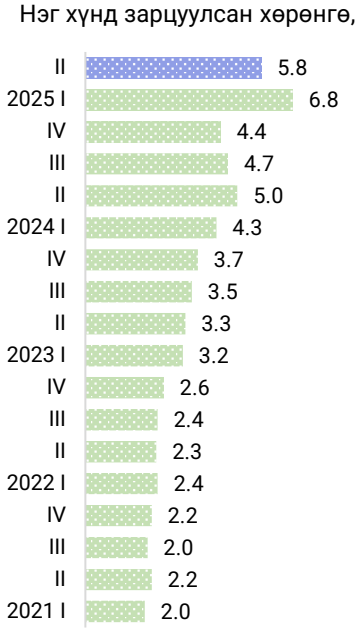

Мэдээллийн эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар

Сарын дундаж цалингийн үзүүлэлтүүд

Аж ахуй нэгж байгууллагын ажиллагчдын сарын дундаж цалин **2025 оны I** улирлын байдлаар 2,621.9 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 338.2 мянга буюу 14.8 хувиар өссөн бол өмнөх улирлаас 50.1 мянга буюу 1.9 хувиар буурсан байна. Тухайн өсөлт нь нэрлэсэн дундаж цалингийн өсөлт бөгөөд бодит цалинийн өсөлт биш юм.

Хүснэгт 6. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

Үзүүлэлт	2024				2025		
	I	II	III	IV	I	Он	Улирал
Дундаж цалин	2,283.70	2,464.90	2,479.60	2,672.00	2,621.90	338.20	-50.10
Эрэгтэй	2,568.40	2,716.68	2,766.00	2,923.30	2,831.30	262.90	-92.00
Эмэгтэй	1,987.80	2,200.00	2,185.40	2,410.60	2,405.30	417.50	-5.30

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 25. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, хүйсээр, өөрчлөлтөөр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

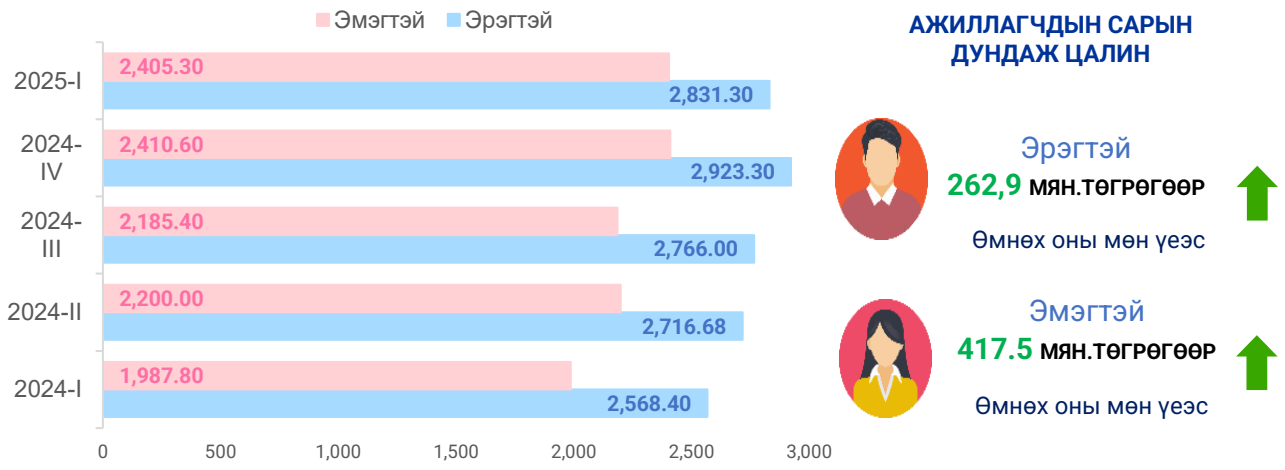

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Өөрөөр хэлбэл 2025 оны I улирлын байдлаар эмэгтэйчүүдийн дундаж цалин эрэгтэйчүүдийн дундаж цалингийн 85.0 хувьтай тэнцэж байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеэс 7.6 пунктээр буурсан нь эрэгтэйчүүд, эмэгтэйчүүдийн цалингийн ялгаа ойртож байгааг харуулж байна.

Зураг 26. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ажиллагсдын тооны бүлгээр, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

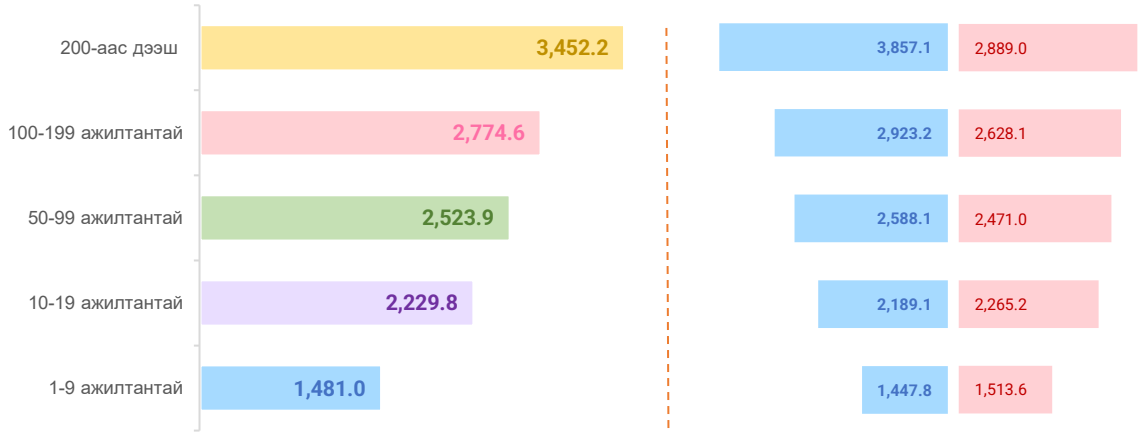

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хүснэгт 7. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ажиллагчдын тооны бүлэг, хүйсээр, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

Ажиллагчдын тооны бүлэг	2024 I			2025 I			Өөрчлөлт	
	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Бүгд	Эрэгтэй	Эмэгтэй	Тоо	Хувь
Бүгд	2,283.70	2,568.40	1,987.80	2,621.90	2,831.30	2,405.30	338.2	14.8%
1-9	1,349.90	1,353.60	1,346.30	1,481	1,447.80	1,513.60	131.1	9.7%
10-49	1,820	1,853.30	1,791.20	2,229.80	2,189.10	2,265.20	409.8	22.5%
50-99	2,090.50	2,234.30	1,965.80	2,523.90	2,588.10	2,471	433.4	20.7%
100-199	2,267.70	2,430.30	2,097.40	2,774.60	2,923.20	2,628.10	506.9	22.4%
200 дээш	3,261.60	3,778.60	2,547.40	3,452.20	3,857.10	2,889	190.6	5.8%

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 27. Ажиллагчдын сарын дундаж цалин, ЭЗҮА-ны салбарын ангилалаар, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

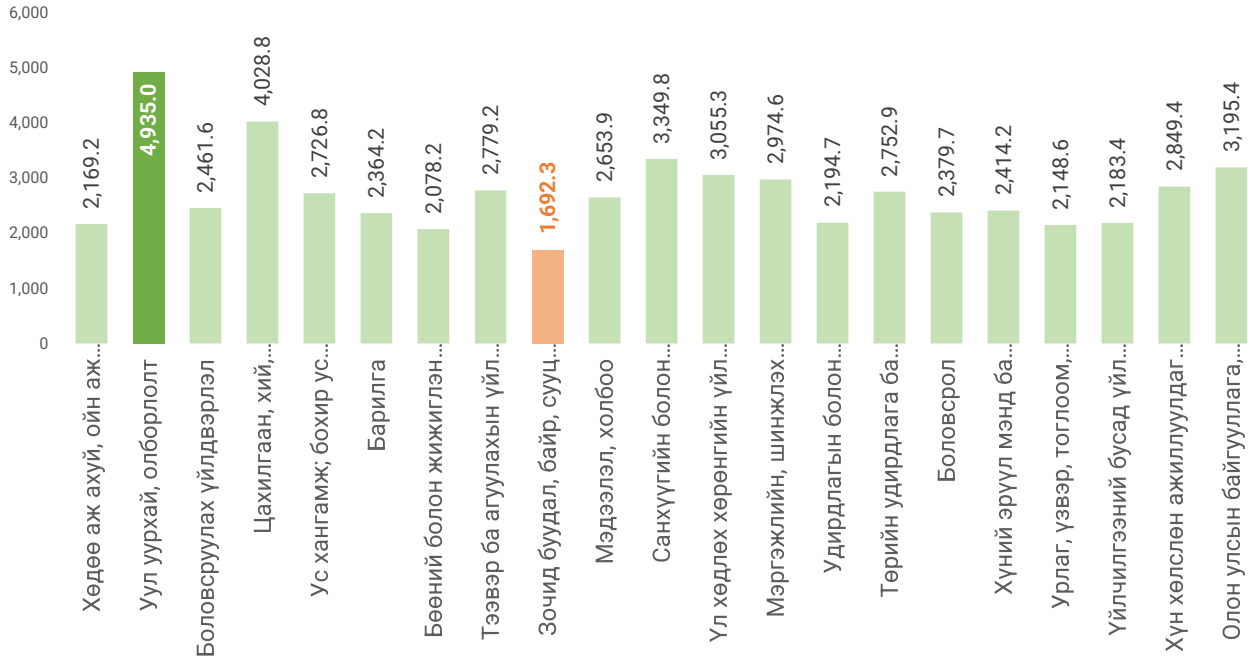

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Медиан цалин гэдэг ажиллагчдын цалинг өсөх эсвэл буурах эрэмбээр байршуулсан цуваг таллан хуваж байгаа ажилтны цалин юм. 2025 оны I улирлын байдлаар медиан цалин 2,245.3 мянган төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 446.6 мянган төгрөгөөр буюу 24.8 хувиар өссөн байна.

Зураг 28. Дундаж болон медиан цалин, улирлаар, мянган төгрөг, 2025 оны I улирал

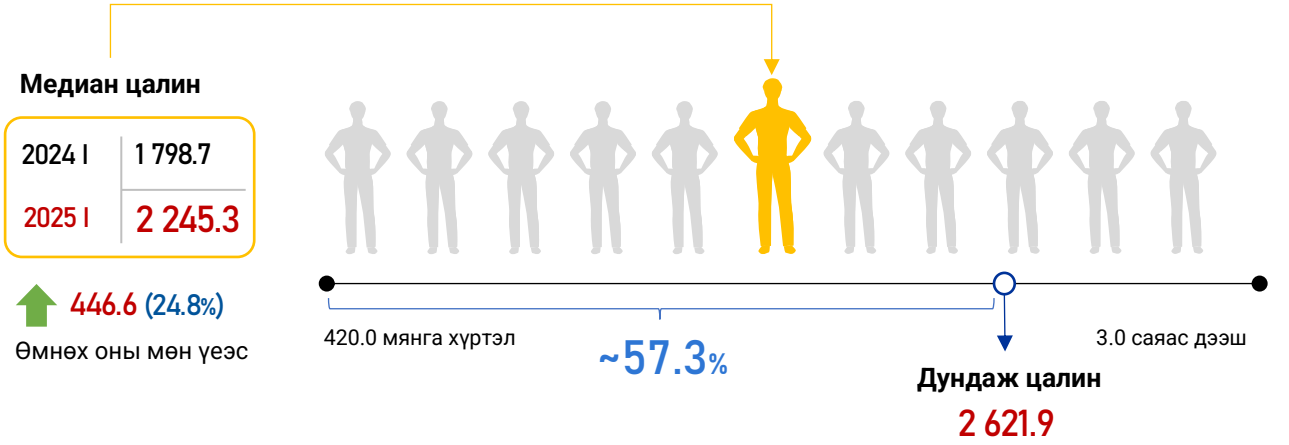

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙН НИЙТЛЭГ ҮЙЛЧИЛГЭЭ-2025 ОНЫ II УЛИРАЛ

АЖИЛ ХАЙГЧ ИРГЭН

10 469

Хөгжлийн бэрхшээлтэй **2.7%**

Эмэгтэй **48.9%**

БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭН

8 456

Хөгжлийн бэрхшээлтэй **2.7%**

Эмэгтэй **48.9%**

АЖЛЫН БАЙРНЫ ЗАХИАЛГА

52 858

0.6% Өмнөх оны мөн үеэс

16.4% Эрэлт хангасан хувь

АЖИЛД ЗУУЧЛАГДСАН ИРГЭН

8 669

37.9% Өмнөх оны мөн үеэс

Эмэгтэй **52.1%**

ХӨДӨЛМӨРИЙН ГЭРЭЭГЭЭР АЖИЛ ЭРХЭЛЖ БУЙ ГАДААДЫН ИРГЭД, улсаар

21 003 Гадаадын иргэд = **19 335** (92.1%) + **1 668** (7.9%)

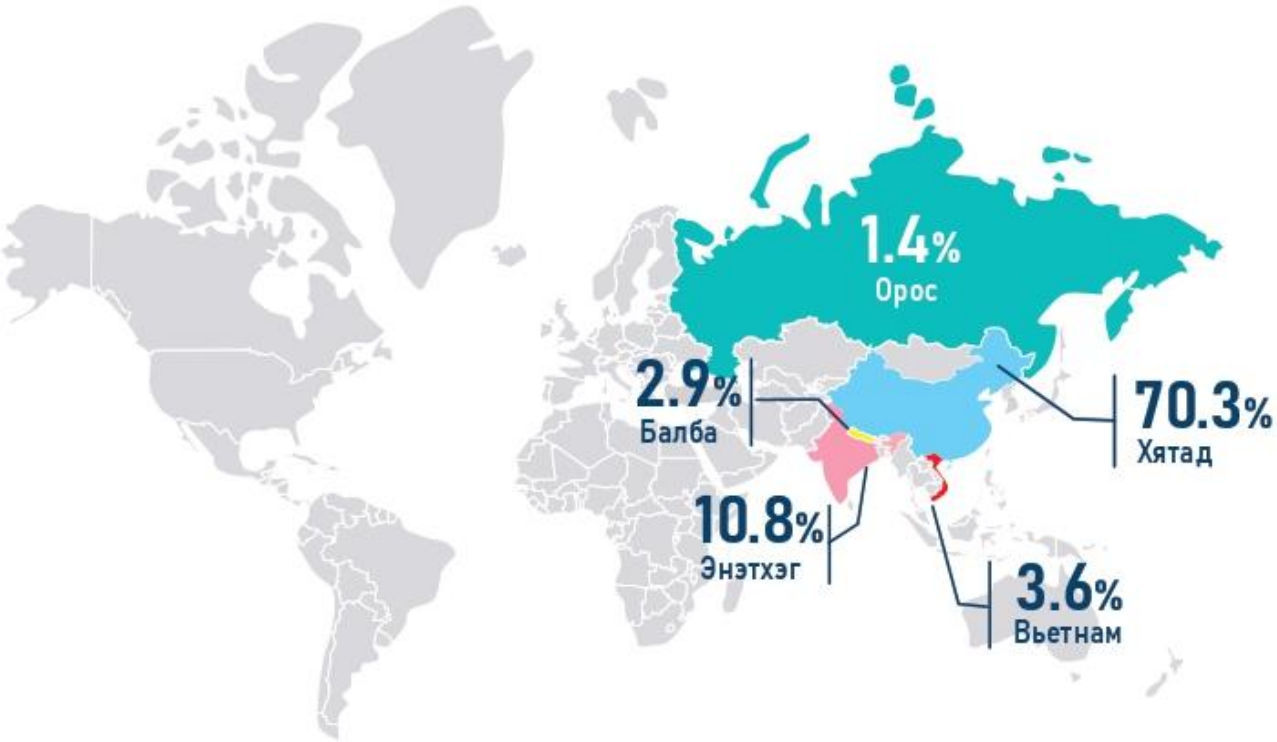

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ

Ажилгүй эсхүл ажилтай боловч ажлын нөхцөлөө сайжруулах, нэмэлт орлого олох зорилгоор ажил хайж байгаа иргэдийн тоо 2025 оны II улирлын байдлаар 10.5 мянга байна.

Зураг 29. Ажил хайгч иргэн, бүсээр, мянган хүн

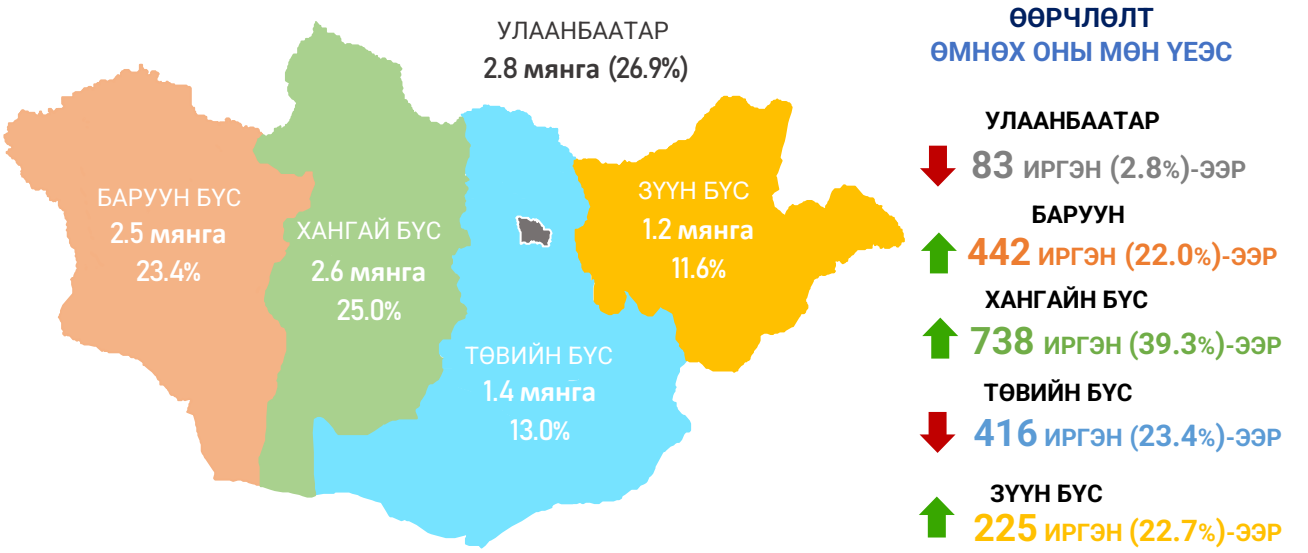

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 30. Ажил хайгч иргэн, эзлэх хувиар, хүйсээр

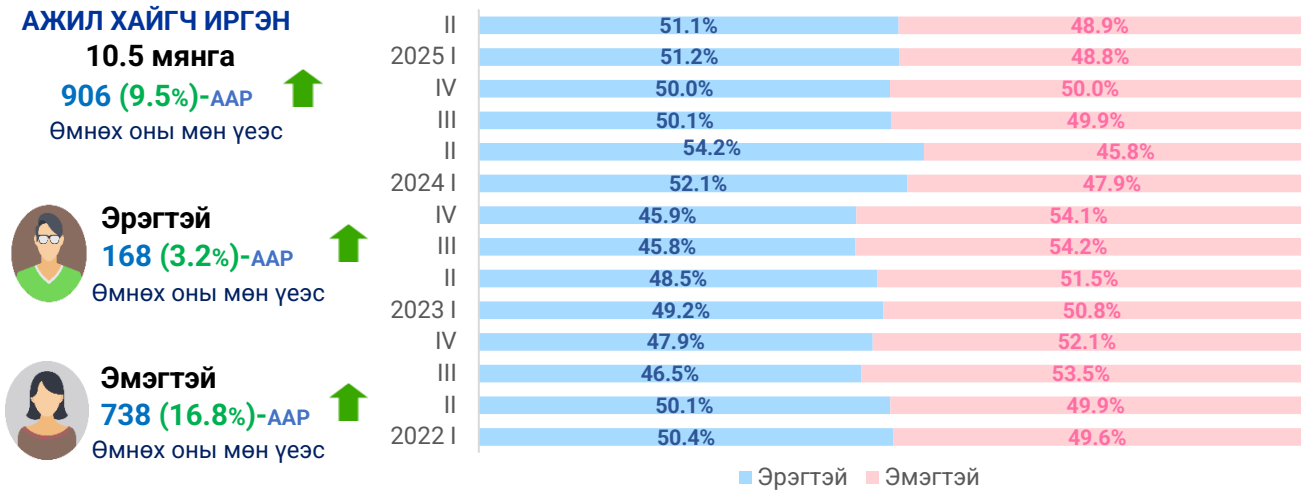

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Харин ажилгүй байгаа, ажил идэвхтэй хайж хөдөлмөр халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн бүртгэлтэй ажилгүй иргэн 2025 оны II улирлын байдлаар 8.5 мянга байна.

Зураг 31. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, бүсээр

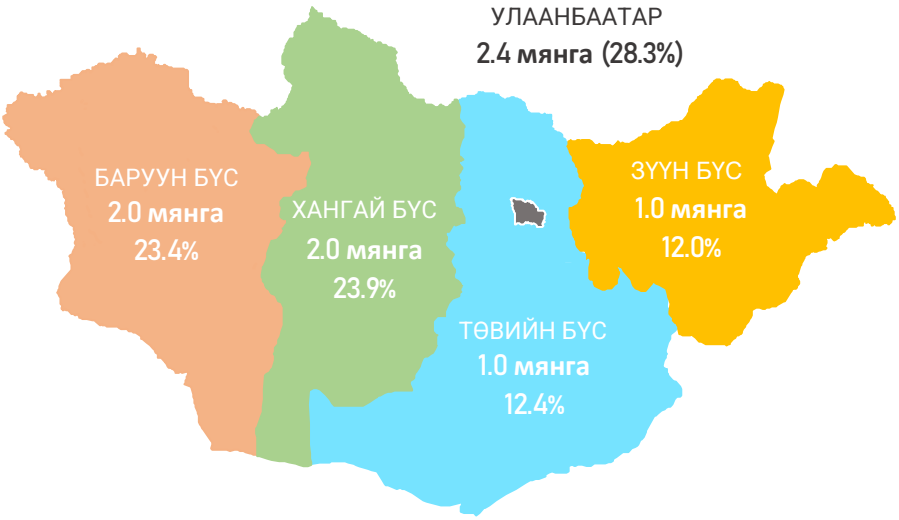

ӨӨРЧЛӨЛТ
ӨМНӨХ ОНЫ МӨН ҮЕЭС

УЛААНБААТАР
7 ИРГЭН (0.3%)-ЭЭР

БАРУУН
379 ИРГЭН (67.8%)-ЭЭР

ХАНГАЙН БҮС
491 ИРГЭН (32.1%)-ЭЭР

ТӨВИЙН БҮС
291 ИРГЭН (21.7%)-ЭЭР

ЗҮҮН БҮС
189 ИРГЭН (23.0%)-ЭЭР

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 32. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, эзлэх хувиар, хүйсээр

БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ИРГЭН
8.5 мянга
775 (10.1%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

Эрэгтэй
210 (5.1%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

Эмэгтэй
565 (15.8%)-ААР
Өмнөх оны мөн үеэс

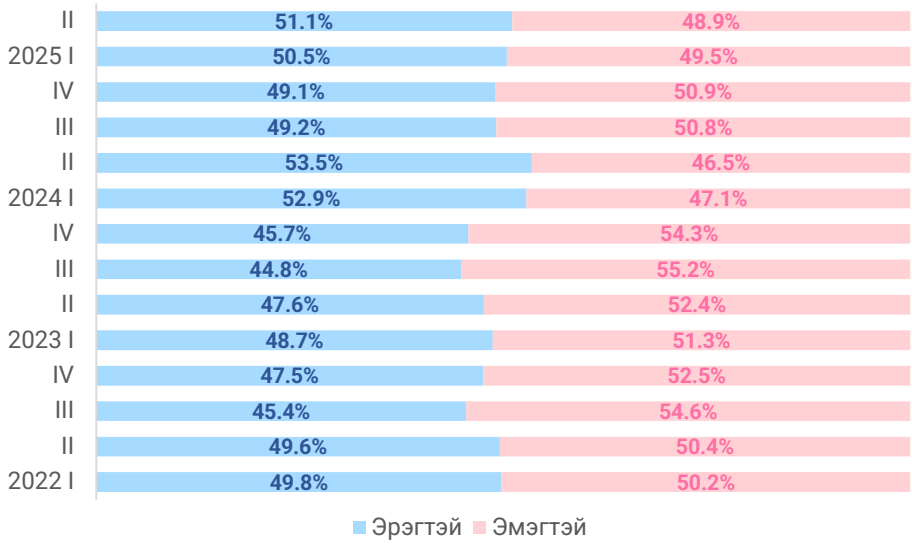

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 33. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, насны бүлгээр

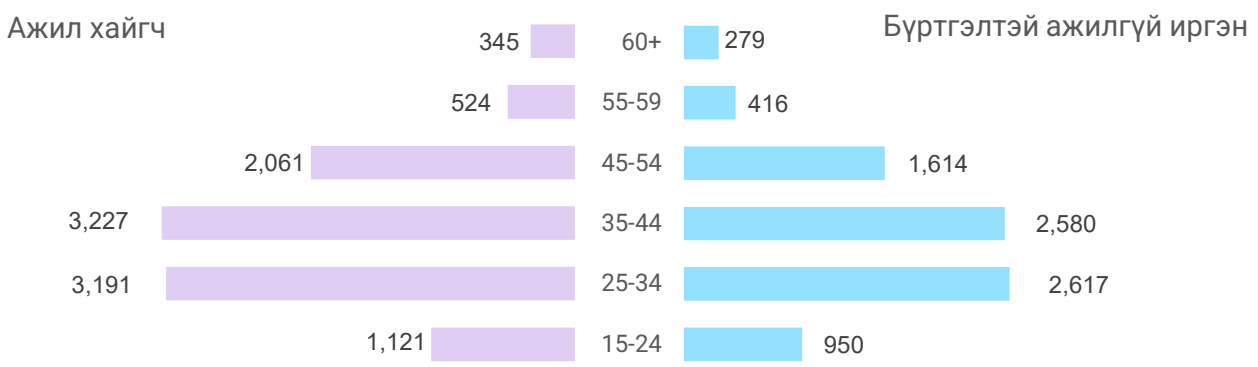

Мэдээллийн эх үүсвэр:Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Хүснэгт 8. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, сарын эцэст, улирлаар

Улирал	Ажил хайгч			Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн		
	/сарын эцэст/	Эмэгтэй	Эзлэх хувь	/сарын эцэст/	Эмэгтэй	Эзлэх хувь
2020 I	31,785	16,285	51.2%	19,394	10,009	51.6%
II	**30,320**	**15,367**	**50.7%**	**19,563**	**10,001**	**51.1%**
III	27,504	14,301	52.0%	17,829	9,446	53.0%
IV	29,952	15,390	51.4%	18,103	9,535	52.7%
2021 I	25,105	12,774	50.9%	16,775	8,650	51.6%
II	**26,991**	**13,837**	**51.3%**	**17,650**	**9,202**	**52.1%**
III	21,804	11,316	51.9%	15,053	7,895	52.4%
IV	27,950	14,510	51.9%	18,644	9,821	52.7%
2022 I	24,255	12,019	49.6%	16,622	8,345	50.2%
II	**24,184**	**12,075**	**49.9%**	**16,282**	**8,210**	**50.4%**
III	19,832	10,609	53.5%	13,545	7,389	54.8%
IV	21,256	11,069	52.1%	13,966	7,326	52.4%
2023 I	14,246	7,238	50.7%	9,069	4,651	51.1%
II	**5,737**	**2,954**	**51.5%**	**4,323**	**2,265**	**52.4%**
III	6,224	3,372	54.2%	4,655	2,568	55.2%
IV	11,662	6,308	54.1%	8,813	4,784	54.3%
2024 I	6,896	3,303	47.9%	5,494	2,590	47.1%
II	**9,563**	**4,384**	**45.8%**	**7,681**	**3,570**	**46.5%**
III	7,178	3,579	49.9%	5,811	2,954	50.8%
IV	11,970	5,984	50.0%	9,996	5,091	50.9%
2025 I	7,771	3,792	48.8%	6,591	3,265	49.5%
II	**10,469**	**5,122**	**48.9%**	**8,456**	**4,135**	**48.9%**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 34. Ажил хайгч болон бүртгэлтэй ажилгүй иргэн, боловсролын түвшин, дүнд эзлэх хувиар

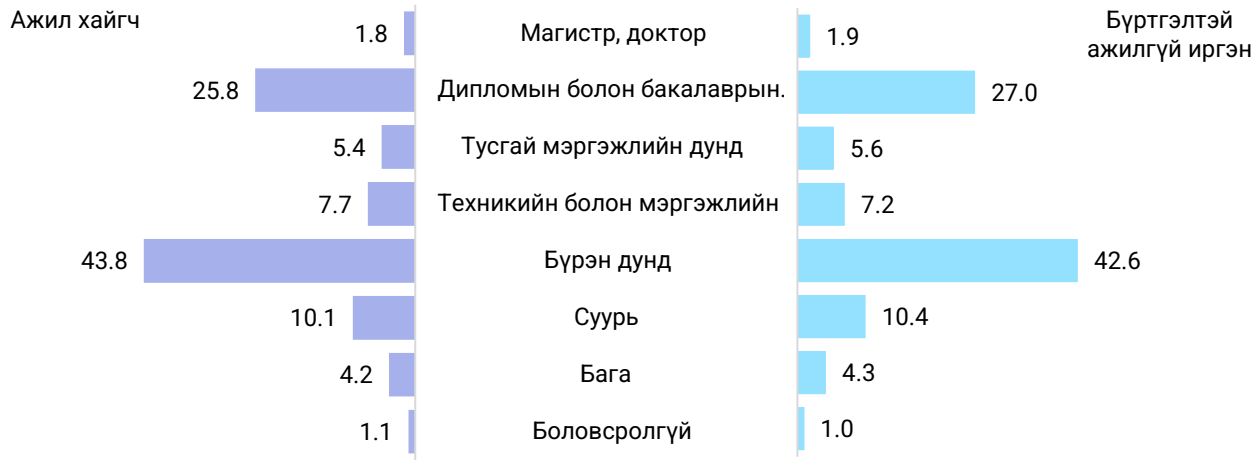

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

2025 оны II улиралд 52.3 мянган ажлын байрны захиалга ирсэн бөгөөд 8.7 мянган иргэнийг ажилд зуучилж, эрэлтийн 16.4 хувийг хангажээ.

2025 оны II улиралд хөдөлмөрийн эрэлтийн 16.4 хувийг хангасан нь өмнөх оны мөн үеэс 9.8 пунктээр, өмнөх улирлаас 2.6 пунктээр буурсан байна.

АЖЛЫН БАЙРНЫ ЗАХИАЛГА **340 (0.6%)-ААР** Өмнөх оны мөн үеэс

АЖИЛД ЗУУЧЛАГДСАН ИРГЭД **5.3 МЯНГА (37.9%)-ААР** Өмнөх оны мөн үеэс

Хүснэгт 9. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэн, улирлаар

Улирал	Ажлын байрны захиалга	Ажилд зуучлагдсан иргэн			Эрэлт хангасан хувь
			Эмэгтэй	Эзлэх хувь	
2020 I	7,595	4,489	2,307	51.4%	59.1%
II	**28,036**	**15,250**	**7,330**	**48.1%**	**54.4%**
III	42,433	21,672	10,858	50.1%	51.1%
IV	58,022	33,006	16,651	50.4%	56.9%
2021 I	6,413	3,066	1,545	50.4%	47.8%
II	**20,352**	**11,416**	**5,542**	**48.5%**	**56.1%**
III	32,656	17,636	9,068	51.4%	54.0%
IV	51,034	29,929	15,460	51.7%	58.6%
2022 I	9,322	3,901	2,003	51.3%	41.8%
II	**24,320**	**13,670**	**6,709**	**49.1%**	**56.2%**
III	32,972	18,897	9,499	50.3%	57.3%
IV	55,211	32,290	16,412	50.8%	58.5%
2023 I	4,863	2,267	1,066	47.0%	46.6%
II	**16,950**	**8,199**	**4,149**	**50.6%**	**48.3%**
III	50,222	16,656	8,660	51.2%	33.2%
IV	84,870	35,281	18,903	53.6%	41.6%
2024 I	17,435	4,930	2,486	50.4%	28.3%
II	**53,198**	**13,964**	**6,521**	**46.7%**	**26.2%**
III	73,959	18,564	8,976	48.4%	25.1%
IV	112,390	33,485	16,763	50.1%	29.8%
2025 I	22,952	2,842	1,478	52.0%	12.4%
II	**52,858**	**8,669**	**4,517**	**52.1%**	**16.4%**

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийг эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар авч үзвэл, 2025 оны II улиралд ирсэн ажлын байрны захиалгын 9.4 мянга нь уул уурхай, олборлолт (17.8 хувь), 9.6 мянга нь барилга (18.2 хувь), 7.7 мянга нь боловсруулах үйлдвэрлэл (14.6 хувь), 2.8 мянга нь цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт (5.3 хувь)-ын салбараас ирсэн байна.

Хүснэгт 10. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэд, 2025 оны II улирал

Үзүүлэлт	Ажлын байрны захиалга	Эзлэх хувь	Ажилд зуучлагдсан иргэн	Эзлэх хувь	Эрэлт хангасан хувь
Бүгд	52,858	100.0%	8,669	100.0%	16.4%
ХАА, ойн аж ахуй, загас барилт, ан агнуур	5,808	11.0%	1,660	19.1%	28.6%
Уул уурхай, олборлолт	9,428	17.8%	633	7.3%	6.7%
Боловсруулах үйлдвэрлэл	7,726	14.6%	1,125	13.0%	14.6%
Цахилгаан, хий, уур, агааржуулалт	2827	5.3%	40	0.5%	1.4%
Ус хангамж, бохир ус зайлуулах систем, хог хаягдал	1,454	2.8%	530	6.1%	36.5%
Барилга	9,621	18.2%	454	5.2%	4.7%
Бөөний болон жижиглэн худалдаа	2,601	4.9%	593	6.8%	22.8%
Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагаа	1,451	2.7%	110	1.3%	7.6%
Зочид буудал, байр, нийтийн хоолны үйлчилгээ	1,232	2.3%	135	1.6%	11.0%
Мэдээлэл, холбоо	160	0.3%	29	0.3%	18.1%
Санхүүгийн болон даатгалын үйл ажиллагаа	126	0.2%	59	0.7%	46.8%
Үл хөдлөх хөрөнгийн үйл ажиллагаа	189	0.4%	2	0.02%	1.1%
Мэргэжлийн ШУ болон техникийн үйл ажиллагаа	616	1.2%	218	2.5%	35.4%
Удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаа	1,640	3.1%	312	3.6%	19.0%
Төрийн удирдлага ба батлан хамгаалах	3,717	7.0%	1,379	15.9%	37.1%
Боловсрол	1,785	3.4%	693	8.0%	38.8%
Хүний эрүүл мэнд ба нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаа	1,200	2.3%	302	3.5%	25.2%
Урлаг, үзвэр, тоглоом наадам	174	0.3%	55	0.6%	31.6%
Үйлчилгээний бусад үйл ажиллагаа	1,035	2.0%	313	3.6%	30.2%
Хүн хөлслөн ажиллуулдаг өрхийн үйл ажиллагаа	36	0.1%	18	0.2%	50.0%
ОУ-ын байгууллага, суурин төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа	32	0.1%	9	0.1%	28.1%

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 35. Ажилд зуучлагдсан иргэн, хүйсээр болон насны ангилалаар

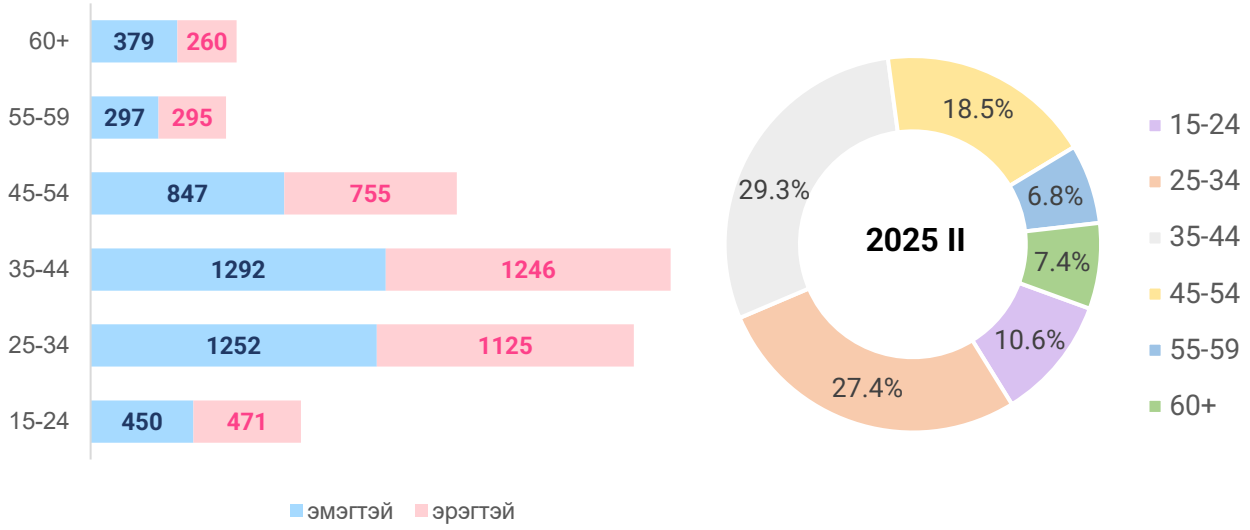

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 36. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, хувиар

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 37. Ажлын байрны захиалга, ажил мэргэжлийн ангиллаар, бүсээр

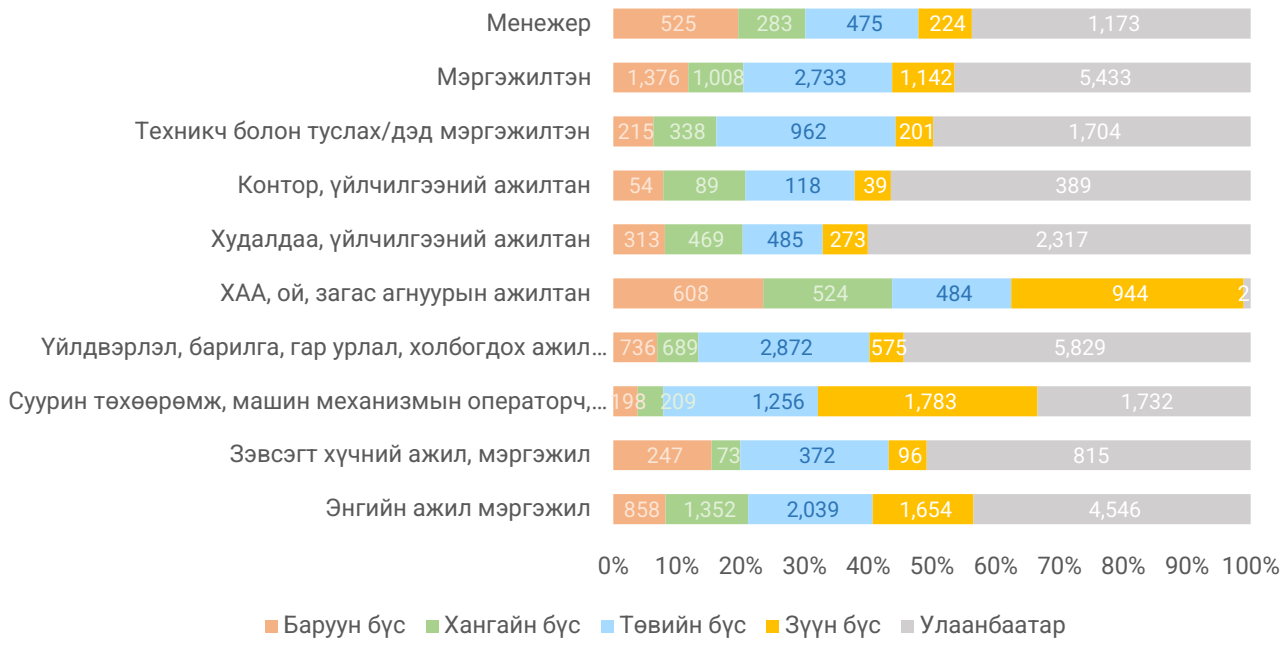

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 38. Ажлын байрны захиалга, өмчийн хэлбэрээр, бүсээр, хувиар

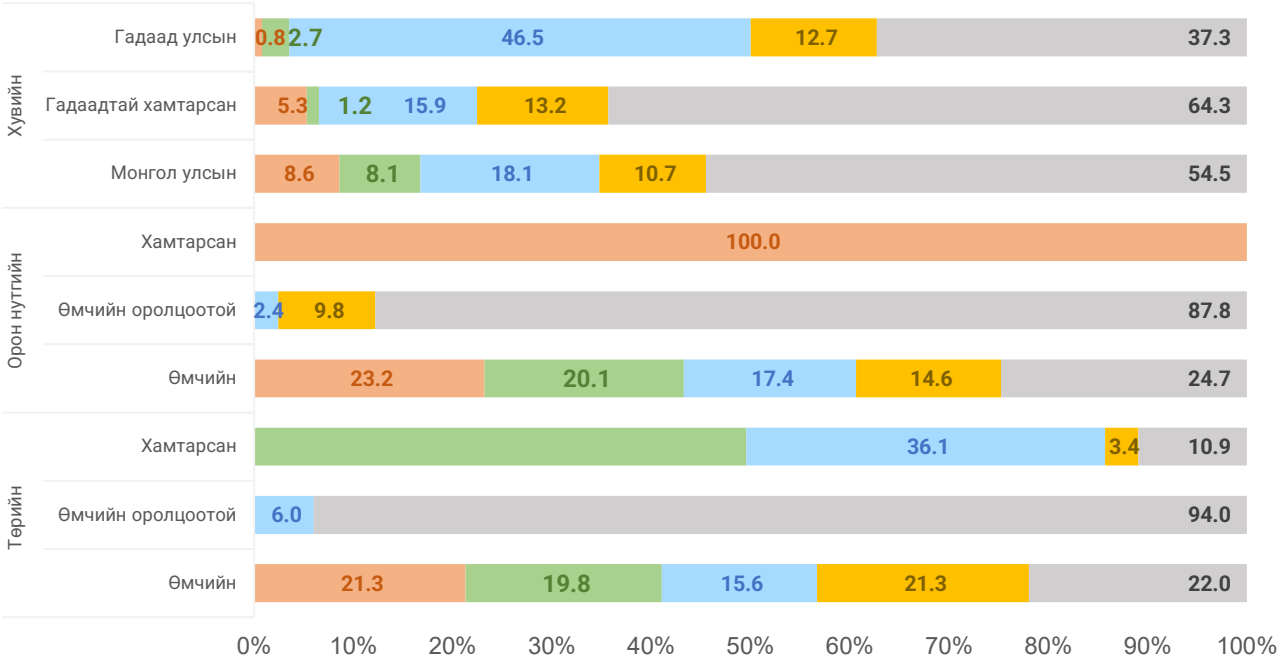

	Төрийн			Орон нутгийн			Хувийн		
	Өмчийн	Өмчийн оролцоотой	Хамтарсан	Өмчийн	Өмчийн оролцоотой	Хамтарсан	Монгол улсын	Гадаадтай хамтарсан	Гадаад улсын
Баруун бүс	2,164	-	-	135	-	17	2,662	82	70
Хангайн бүс	2,009	-	118	117	-	-	2,525	19	246
Төвийн бүс	1,587	20	86	101	1	-	5,594	247	4,160
Зүүн бүс	2,169	-	8	85	4	-	3,322	205	1,138
Улаанбаатар	2,231	312	26	144	36	-	16,887	997	3,334

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 39. Ажилд зуучлагдсан иргэн, ажил мэргэжлийн ангилалаар, хүйсээр, дүнд эзлэх хувиар

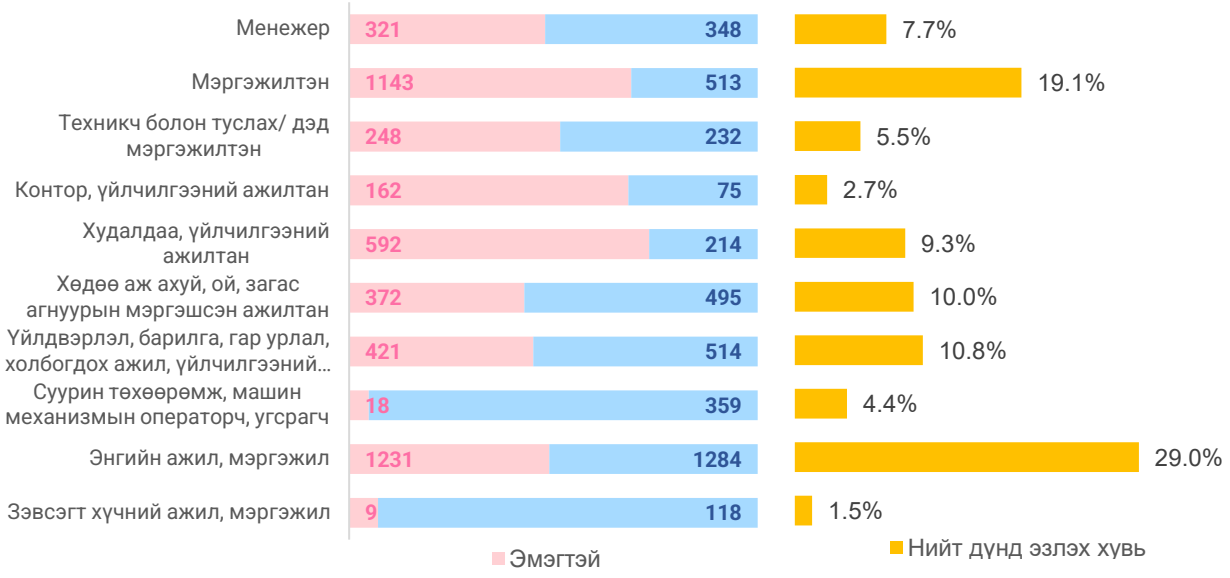

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авах, гадаадад ажиллах хүч зуучлах

2025 оны II улирлын байдлаар хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадын 103 улсын 21,003 иргэн ажил, хөдөлмөр эрхэлж байна. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэдийн 19,335 буюу 92.1 хувь нь эрэгтэйчүүд, 1,668 буюу 7.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 40. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, бүсээр, дүнд эзлэх хувиар

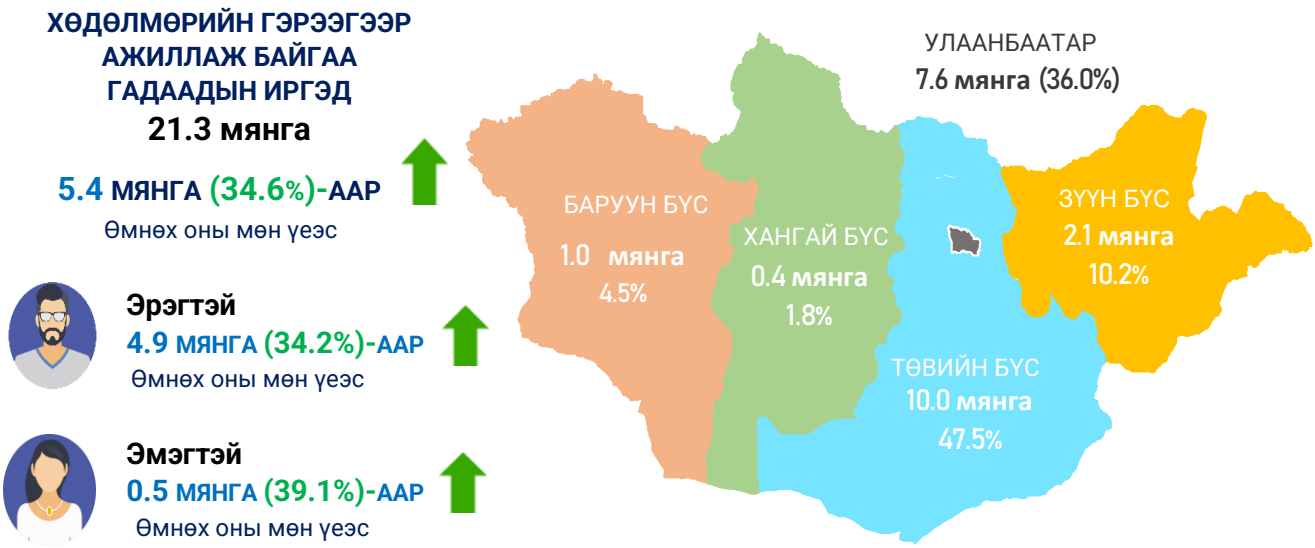

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Мөн хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэдийг иргэншлээр нь авч үзвэл, 14.8 мянга (70.3 хувь) нь Хятад, 2.3 мянга (10.8 хувь) нь Энэтхэг, 0.8 мянга (3.6 хувь) нь Вьетнам, 0.5 (2.5 хувь) нь Филиппин, 0.4 мянга (1.8 хувь) нь Балба, 0.3 мянга (1.4 хувь) нь ОХУ, үлдсэн 2.0 мянга (9.5 хувь) нь бусад улсын иргэн байна.

Зураг 41. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, хамгийн их 6 улсаар, дүнд эзлэх хувиар

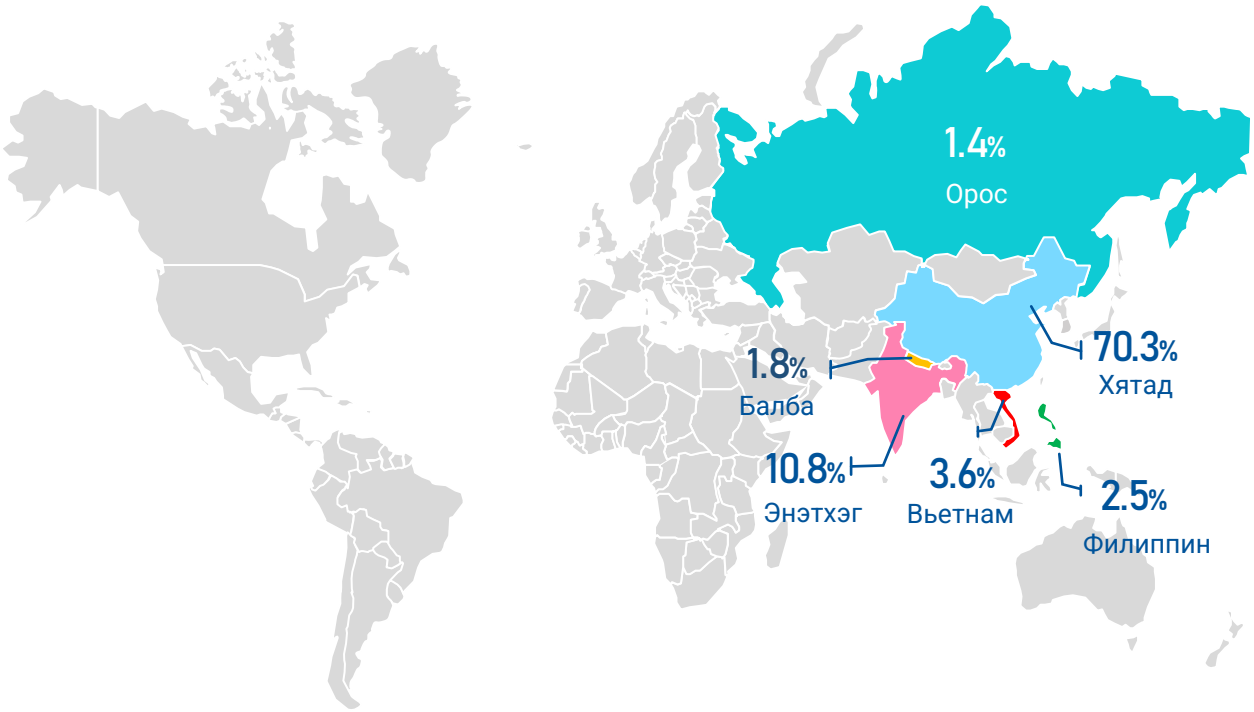

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Зураг 42. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажил эрхэлж буй гадаадын иргэд, эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбараар

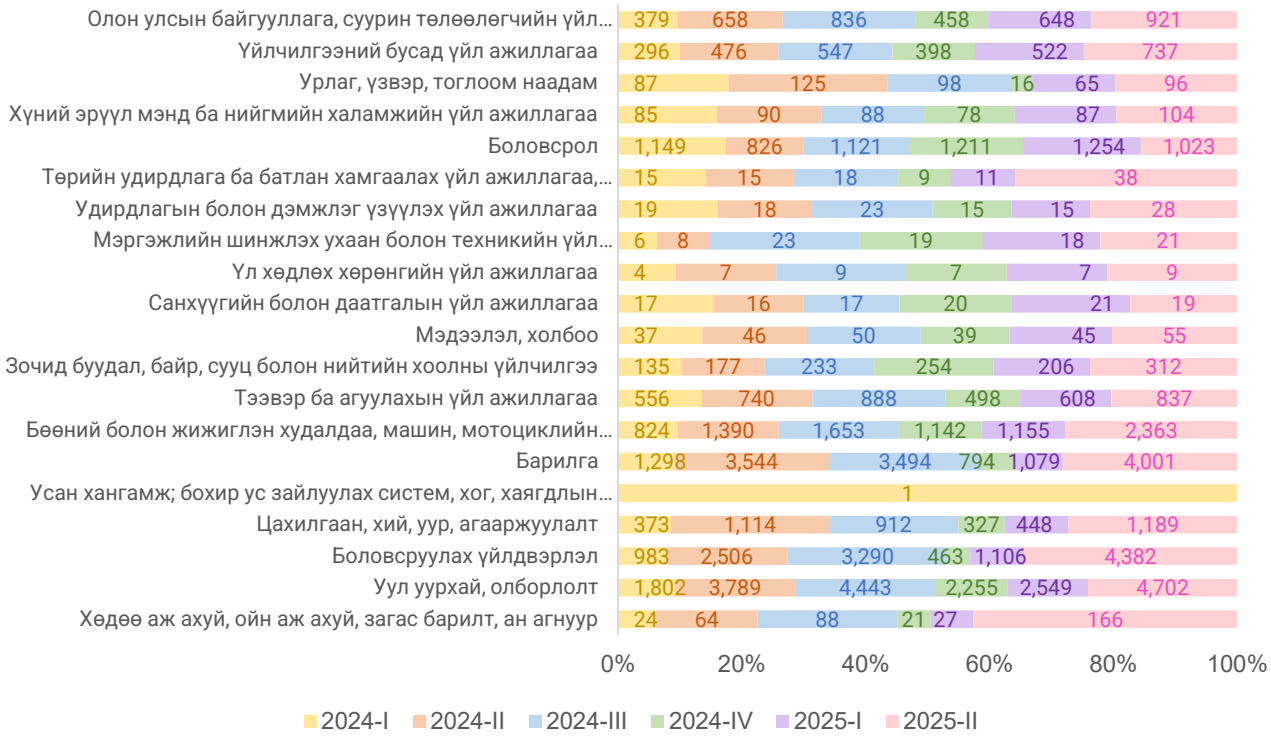

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

2025 оны II улирлын байдлаар 225 иргэн хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадад ажилд зуучлагдсан бөгөөд өмнөх улирлаас 40 буюу 15.1 хувиар буурсан байна.

Гадаадад ажилд зуучлагдсан иргэдийн 188 (83.6 хувь) нь Өмнөд Солонгос, 37 (16.4 хувь) нь Япон улсад зуучлагдсан. Ажилд зуучлагдсан иргэдийн 175 (77.8 хувь) нь эрэгтэйчүүд, 50 (22.2 хувь) нь эмэгтэйчүүд байна.

Зураг 43. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, улс орноор, хүйсээр

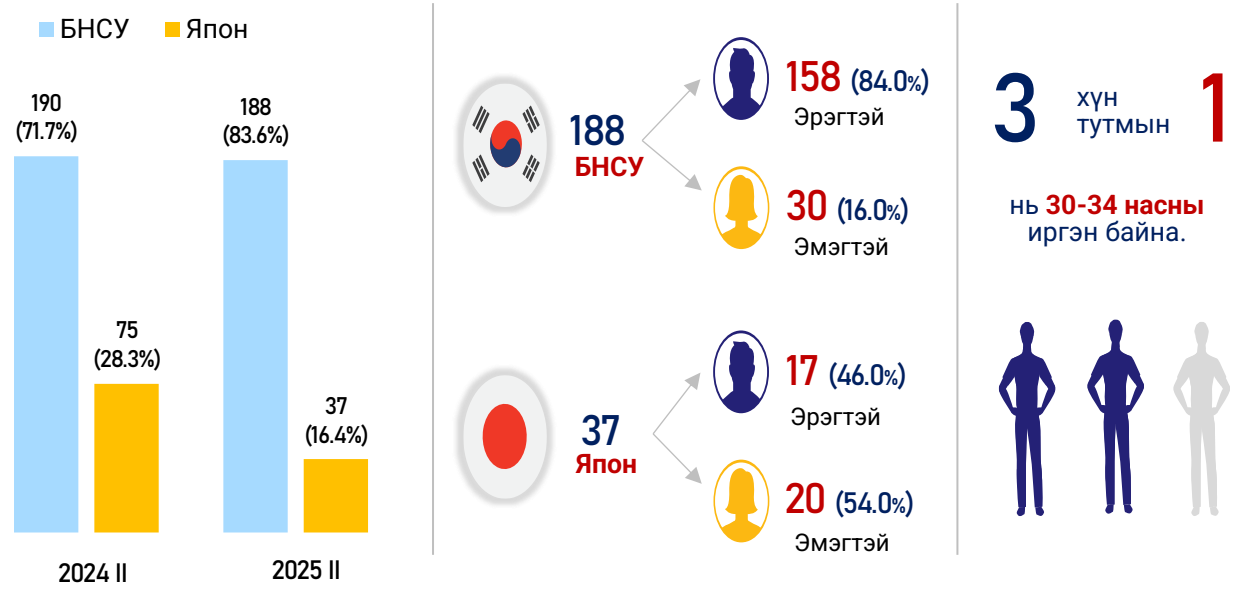

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаадад зуучлагдсан иргэдийг боловсролын түвшнээр нь авч үзвэл, 61.3 хувь нь бүрэн дунд, 32.9 хувь нь бакалавр, 3.7 хувь нь тусгай мэргэжлийн дунд, 2.2 хувь нь техникийн болон мэргэжлийн боловсролтой байна.

Зураг 44. Хөдөлмөрийн гэрээгээр гадаад улсад зуучлагдсан иргэд, ЭЗҮА-ны салбарын ангилалаар

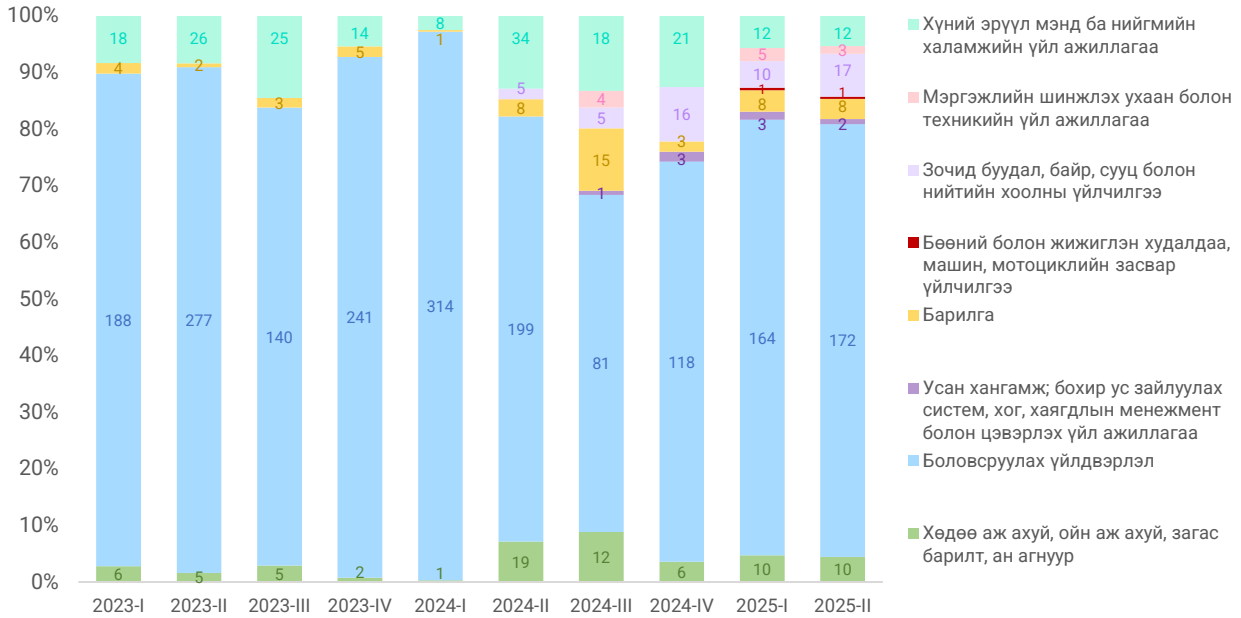

Мэдээллийн эх үүсвэр: www.1212.mn, Үндэсний статистикийн хороо

Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаа

Хөдөлмөр эрхлэлтийн бодлогын хэрэгжилтийг хангах хүрээнд ажилгүй иргэн, ажил олоход хүндрэлтэй иргэн, ажил олгогч, залуучууд, эмэгтэйчүүд, малчид, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, ахмад настан зэрэг хөдөлмөрийн зах зээл дэх хүн амын бүлгүүдийн онцлог хэрэгцээнд нийцүүлэн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээ, төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байна. Энэ хүрээнд 2025 онд улсын хэмжээнд хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үндсэн 4 үйл ажиллагаа, 24 арга хэмжээг хэрэгжүүлж байна.

2025 оны II улирлын байдлаар хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд 16.2 мянган иргэнийг хамруулж, 31.3 тэрбум төгрөгийг зарцуулсан байна.

Зураг 45. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгө, дүнд эзлэх хувиар

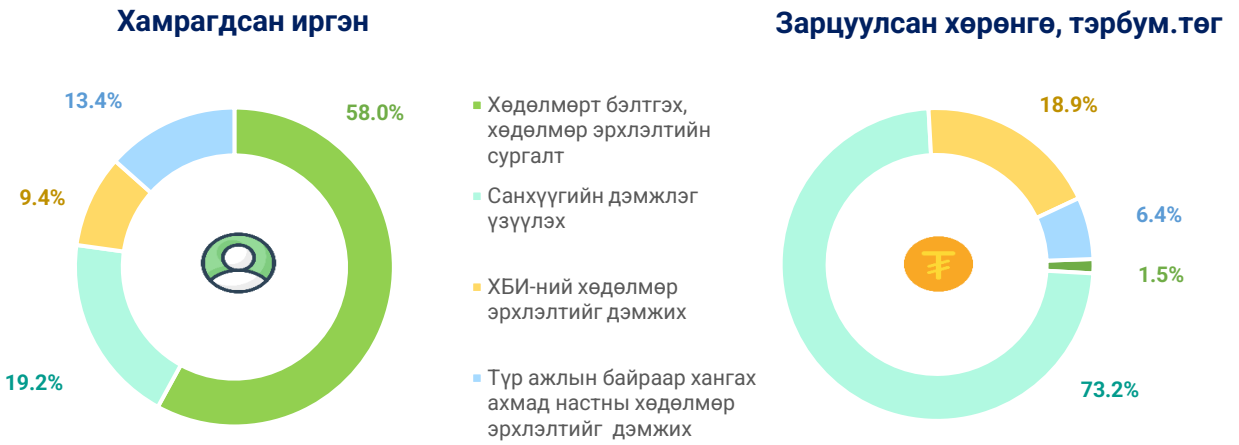

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Зураг 46. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр

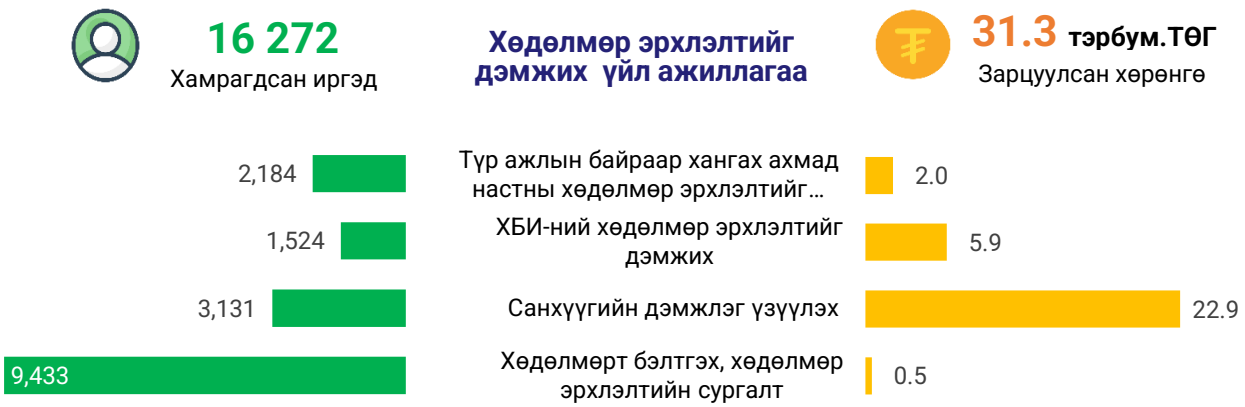

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий

Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын үйл ажиллагаанд 2025 оны II улирлын байдлаар 9.4 мянган иргэн хамрагдаж, 460.3 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэдийн 54.2 хувь нь аж ахуй эрхлэлтийн сургалт, 45.7 хувь нь суурь ур чадварын сургалт, 0.1 хувь нь үйлдвэрлэл дээрх сургалтад хамрагдсан байна. Харин зарцуулсан хөрөнгийн 56.4 хувь нь нь суурь ур чадварын сургалт, 42.7 хувь нь аж ахуй эрхлэлтийн сургалт, 0.9 хувь нь үйлдвэрлэл дээрх сургалт зохион байгуулах арга хэмжээнд зарцуулсан байна.

Зураг 47. Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтын үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр

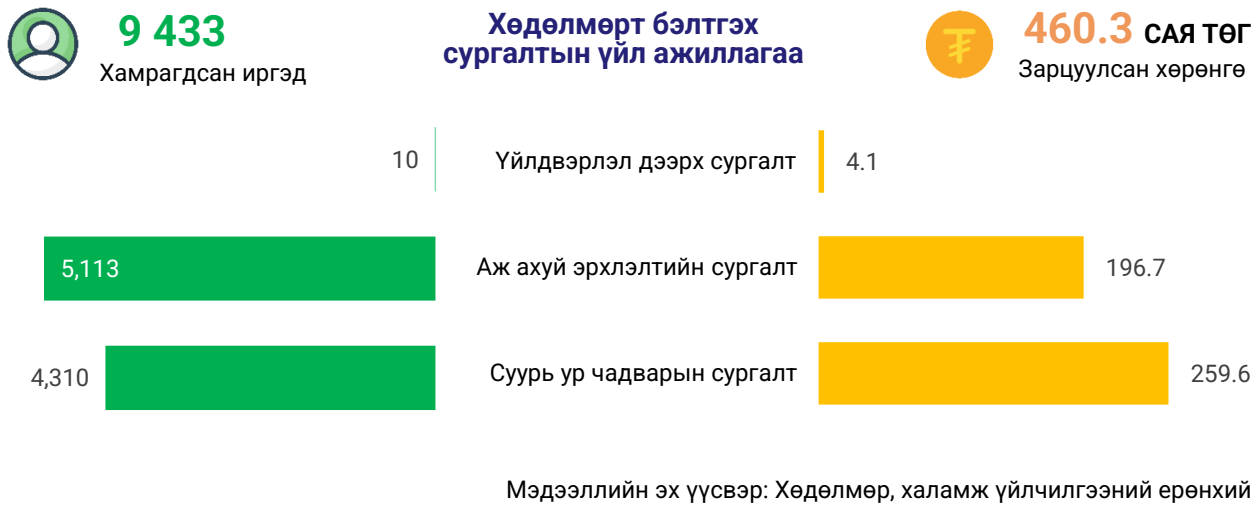

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий

Санхүүгийн дэмжлэг олгох хөтөлбөрт 2025 оны II улирлын байдлаар 3.1 мянган иргэн хамрагдаж, 22,894.2 сая төгрөг зарцуулсан байна.

Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэдийн 50.2 хувь нь иргэн, аж ахуй эрхлэгчид санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, 31.4 хувь нь ахмадад санхүүгийн дэмжлэг олгох, 13.3 хувь нь малчдыг малжуулах, үлдсэн 5.1 хувь нь бусад арга хэмжээнд хамрагдсан байна. Харин зарцуулсан хөрөнгийн 55.0 хувь нь иргэн, аж ахуй нэгжид санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх, 28.8% хувь нь ахмадад санхүүгийн дэмжлэг олгох, 17.6 хувь нь малчдыг малжуулах, үлдсэн 1.7 хувь нь бусад арга хэмжээнд зарцуулагдсан байна.

Зураг 48. Санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр

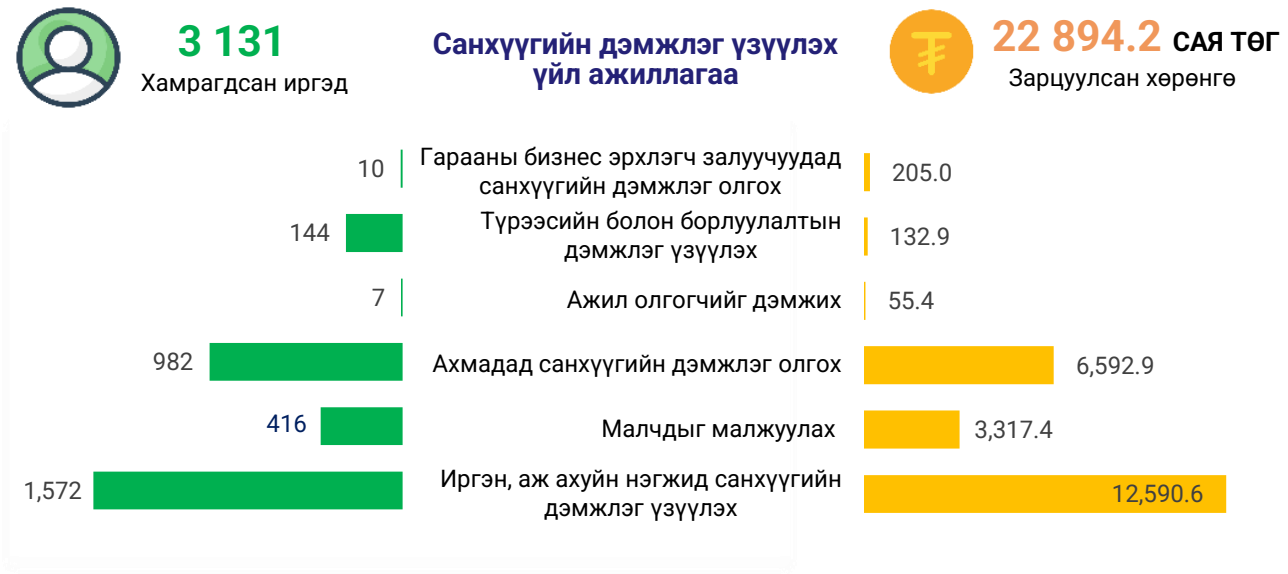

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт 2025 оны II улирлын байдлаар 1.5 мянган иргэн хамрагдаж, 5,915.7 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих үйл ажиллагаанд хамрагдсан иргэдийн 42.7 хувь нь санхүүгийн дэмжлэг, 35.4 хувь нь хөдөлмөр эрхлэлтийн сургалт, 19.7 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бусад үйл ажиллагаа, үлдсэн 2.2 хувь нь бусад арга хэмжээнд хамрагдсан байна. Харин зарцуулсан хөрөнгийн 89.4 хувь нь санхүүгийн дэмжлэг, 8.1 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих бусад үйл ажиллагаа, үлдсэн 2.5 хувь нь бусад арга хэмжээнд зарцуулсан байна.

Зураг 49. Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрт зарцуулсан хөрөнгөөр

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

Түр ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөрт 2025 оны II улирлын байдлаар 2.3 мянган иргэн хамрагдаж, 2,006.1 сая төгрөгийг зарцуулсан байна.

Түр ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөрт хамрагдсан иргэдийн 69.8 хувь нь мод арчлах ургуулах, 21.5 хувь нь ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ, 8.2 хувь нь хүүхдийн эрхийг хамгаалахад дэмжлэг үзүүлэх, 0.5 хувь нь ахмадын холбоо, төрийн бус байгууллагын зөвлөх үйлчилгээнд хамрагдсан байна. Харин зарцуулсан хөрөнгийн 63.1 хувь нь мод арчлах ургуулах, 22.2 хувь нь ахмад мэргэжилтний зөвлөх үйлчилгээ, 10.1 хувь нь хүүхдийн эрхийг хамгаалахад дэмжлэг үзүүлэх, 4.6 хувь нь ахмадын холбоо, төрийн бус байгууллагын зөвлөх үйлчилгээнд зарцуулсан байна.

Зураг 50. Түр ажлын байрыг дэмжих хөтөлбөрт хамрагдсан иргэд, зарцуулсан хөрөнгөөр

Мэдээллийн эх үүсвэр: Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний ерөнхий газар

ХӨДӨЛМӨРИЙН ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРЭЛТИЙН БАРОМЕТРИЙН СУДАЛГАА-2025 ОН

Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгаа нь Монгол Улсын хөдөлмөрийн зах зээлийн богино хугацааны ажиллах хүчний эрэлтийг тодорхойлон бодлого боловсруулагч, шийдвэр гаргагчдыг шаардлагатай мэдээллээр хангах, судлаач, мэдээллийн хэрэглэгчдийг ажиллах хүчний эрэлтийн дунд хугацааны болон хэтийн тооцоололд ашиглагдахуйц мэдээллийг бүрдүүлдгээрээ ач холбогдолтой юм.

Энэ удаагийн хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгаагаар Улаанбаатар хотын 9 дүүрэг, 21 аймгийн аж ахуйн нэгж, байгууллагыг түүвэрлэн хамруулж, үр дүнг түүврийн эх олонлогт тархаан тооцож, 2025 оны ажиллах хүчний эрэлтийг тодорхойллоо. Судалгааны түүврийн 71.4 хувийг Улаанбаатар хот, 28.6 хувийг 21 аймгаас оролцууллаа.

Ажиллах хүчний нийт эрэлт

Судалгааны үр дүнгээр улсын хэмжээнд 2025 онд нийт 83.7 мянган ажлын байранд ажилтан авах хэрэгцээ бий болох бөгөөд энэ нь өмнөх оны мөн дүнгээс буурах төлөвтэй байна.

Ажиллах хүчний эрэлт 2025 онд хамгийн их байх салбар нь бөөний болон жижиглэн худалдаа, барилга, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбар болж байна.

Зураг 51. Ажиллах хүчний эрэлт, салбараар

Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт жилийн нийт эрэлтийн 37.2 хувь буюу 31.1 мянган ажиллах хүчний эрэлт, барилгын салбарт 15.0 хувь буюу 12.5 мянга нь, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт 7.7 мянга буюу нийт эрэлтийн 9.2 хувь бий болох төлөвтэй байна. Барилга болон боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарын ажиллах хүчний эрэлт өмнөхөөс буурах төлөвтэй бөгөөд харин бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын ажиллах хүчний эрэлт өсөх төлөвтэй байна.

Энэ оны /2025/ хөдөлмөрийн зах зээлд бий болох хүлээгдэж буй ажиллах хүчний нийт эрэлтийн 60.2 хувь буюу 50.4 мянга нь Улаанбаатар хотод, 39.8 хувь нь орон нутагт бий болох төлөвтэй бөгөөд үүний 49.0 хувь нь шинэ ажлын байр байна.

Зураг 52. Ажиллах хүчний эрэлт, бүсээр

2.8%

Баруун бүсэд **2.4** мянган ажиллах хүчний эрэлт үүсэхээр байна. Үүний **52.6** хувь шинэ, **47.4** хувь сул ажлын байр байна.

16.4%

Төвийн бүсэд **13.7** мянган ажиллах хүчний эрэлт үүсэхээр байна. Үүний **44.7** хувь шинэ, **55.3** хувь сул ажлын байр байна.

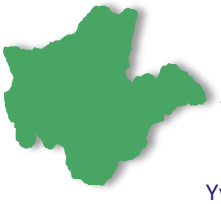

60.2%

Улаанбаатар хотод **50.4** мянган ажиллах хүчний эрэлт үүсэхээр байна. Үүний **68.0** хувь шинэ, **32.0** хувь сул ажлын байр байна.

БАРУУН | **ХАНГАЙН** | **ТӨВИЙН** | **ЗҮҮН БҮС** | **УЛААНБААТАР**

17.6%

Хангайн бүсэд **14.7** мянган ажиллах хүчний эрэлт үүсэхээр байна. Үүний **53.9** хувь шинэ, **46.1** хувь сул ажлын байр байна.

3.0%

Зүүн бүсэд **2.5** мянган ажиллах хүчний эрэлт үүсэхээр байна. Үүний **41.3** хувь шинэ, **58.7** хувь сул ажлын байр байна.

Орон нутгийн ажиллах хүчний эрэлтэд голлох хувийг эзэлж буй 3 салбарын эрэлт мөн гол нөлөөг үзүүлж байна. Тухайлбал, бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт орон нутгийн ажиллах хүчний эрэлтийн 35.1 хувь, барилгын салбарт 20.2 хувь, боловсруулах үйлдвэрлэлийн салбарт 8.6 хувь нь тус тус бий болох төлөвтэй байна.

Энэ удаад худалдаа үйлчилгээний ажилтан, хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан, контор үйлчилгээний ажилтан бүлэгт хамаарах ажил мэргэжлийн эрэлт өсөх бөгөөд менежер бүлгийн ажиллагчдын эрэлтэд эзлэх хувийн жин 9.1 пункт, суурин төхөөрөмж, машин механизмын операторч, угсрагч бүлгийн ажиллагчдын эрэлт 4.9 пунктээр тус тус өсөх үр дүн гарчээ.

Зураг 53. Ажиллах хүчний эрэлт, ажил мэргэжлээр

АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ЭРЭЛТ, ажил мэргэжлийн үндсэн бүлгээр, хувиар

19.7% Мэргэжилтэн

17.3% Энгийн ажил мэргэжил

9.3% Үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан

11.6% Худалдаа, үйлчилгээний ажилтан

14.2% Суурин төхөөрөмж, машин механизмын операторч, угсрагч

6.4% Техникч болон туслах/дэд мэргэжилтэн

15.0% Менежер

3.9% Контор үйлчилгээний ажилтан

2.5% Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын ажилтан

ЭРЭЛТТЭЙ АЖИЛ МЭРГЭЖИЛ, 2025 он

№	ISCO КОД	АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН НЭР	ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВЬ
1	932912	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан	11.0
2	143914	Худалдааны төвийн менежер	8.1
3	811120	Операторч, төмрийн хүдрийн уурхайн машины	3.9
4	311721	Төмөрлөгийн үйлдвэрийн мастер, цувигч, бусад ажилтан	3.5
5	832211	Жолооч, хүн тээвэрлэх зориулалт бүхий хөдөлгүүрт хөсгийн	3.2
6	122111	Дарга, эрхлэгч /менежер/, алба, хэлтэс, тасгийн /борлуулалтын/	2.9
7	512011	Тогооч	2.1
8	833212	Операторч, хүнд даацын автомашины	2.1
9	522313	Дэлгүүрийн туслах ажилтан	2.1
10	811112	Операторч, уурхайн суурь төхөөрөмжийн	2.0
11	911211	Цэвэрлэгч/үйлчлэгч, албан тасалгааны	1.9
12	513111	Зөөгч	1.8
13	214211	Инженер, барилга байгууламжийн, бүтээцийн технологийн	1.8
14	524511	Үйлчилгээний цэгийн худалдаачин	1.6
15	541416	Хамгаалалтын /албаны ажилтан	1.5
16	215111	Инженер, цахилгааны	1.5
17	241112	Нягтлан бодогч	1.4
18	711511	Барилга угсралтын мужаан	1.3
19	931311	Туслах ажилтан, барилга угсралтын	1.2
20	721214	Гагнуурчин	1.2

Гэвч тусгайлсан мэргэжил, боловсрол, ур чадвар шаардахгүй энгийн ажил мэргэжлийн багагүй хувийг эзэлдэг хэвээр байна. Тухайлбал, ажиллах хүчний нийт эрэлтийн 11.0 хувийг үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан, 2.1 хувийг дэлгүүрийн туслах ажилтан, 1.2 хувийг барилгын туслах ажилтан, 1.9 хувийг цэвэрлэгч, үйлчлэгч зэрэг ажил мэргэжлүүд эзэлж байна. Түүнчлэн мэргэжлийн боловсролын хүрээнд бэлтгэгддэг жолооч, операторч, оёдолчин, барилга угсралтын мужаан, тогооч, зөөгч, гагнуурчин, засалчин, шаварчин зэрэг ажил мэргэжлийн эрэлт их байгаа бол дээд боловсролын хувьд нягтлан бодогч, менежерүүд, барилгын инженер, цахилгааны инженер зэрэг ажил мэргэжлүүд эрэлттэй ажил мэргэжлийн хүрээнд нэрлэгдэж байна. Энэ жилийн хувьд удирдах буюу менежер түвшний ажил мэргэжилтэй ажиллах хүчний эрэлт нэмэгдэх үр дүн гарсан.

Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөн

Сүүлийн 12 сарын хугацаанд аж ахуйн нэгжүүдийн 11.8 хувь нь шинээр ажилтан авсан нь өмнөх оны үзүүлэлтээс 9.2 пунктээр буурсан төдийгүй, ажилд орсон иргэдийн хувь мөн буурсан байна.

Сүүлийн 12 сарын хугацаанд аж ахуйн нэгж байгууллагын 11.8 хувь нь шинэ болон сул ажлын байрандаа 47.4 мянган ажилтан авч ажиллуулсан бөгөөд эдгээр ААНБ-ын 9.5 хувь нь барилга, 9.4 хувь нь боловсруулах үйлдвэрлэл, тус бүр 6.1 хувь нь мэргэжлийн, шинжлэх ухаан болон техникийн үйл ажиллагаа, удирдлагын болон дэмжлэг үзүүлэх үйл ажиллагааны салбарт харьяалагдаж буй бол 36.8 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын ажил олгогчид эзэлж байна.

Шинэ ажилтан авсан нийт ажил олгогчдын 90.2 хувийг 30 хүртэлх ажилтантай жижиг аж ахуйн нэгжүүд эзэлж бүрдүүлж байгаа бол эдгээрийн 76.3 хувь нь байнгын үйл ажиллагаатай аж ахуйн нэгжүүд байна. Байршлын хувьд 49.6 хувь нь Улаанбаатар хотод, 17.7 хувь нь Төвийн бүсэд, 15.3 хувь нь Хангайн бүсэд хамаарах аж ахуйн нэгжүүд байна.

Судалгааны мэдээлэл цуглуулалтын үеэс өмнөх 12 сарын хугацаанд 42.3 мянган ажиллагчид ямар нэг шалтгаанаар ажлаас гарсан үр дүн гарчээ.

Ажлаас гарсан ажиллагчдын 45.0 хувь нь өөрийн хүсэлтээр ажлаа орхисон бөгөөд 55.0 хувь нь хөдөлмөрийн гэрээ дуусах, халагдах, цомхотголд орох гэх мэт ажил олгогчийн санаачилгаар хөдөлмөр эрхлэлт нь дуусгавар болсон байна. Өөрийн хүсэлтээр ажлаас гарсан иргэдийн 43.8 хувь нь, ажил олгогчийн санаачилгаар ажлаас гарсан ажиллагчдын 45.9 хувь нь эмэгтэйчүүд байжээ.

Эдийн засгийн үйл ажиллагааны салбарын ангиллаар харвал нийт ажлаас гарсан иргэдийн 32.2 хувийг бөөний болон жижиглэн худалдаа, машин мотоциклын засвар үйлчилгээний салбар, 12.8 хувийг боловсруулах үйлдвэрлэл, 9.2 хувийг барилга, 7.5 хувийг тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны салбараас ажлаас гарсан ажиллагчид нийт ажиллагчдын 61.7 хувийг бүрдүүлж байна.

Ажиллах хүчний хомсдол

Өнгөрөгч онд аж ахуйн нэгж байгууллагын 5.5 хувь нь шаардлагатай мэргэжилтэй ажилтан олдоогүйн улмаас төлөвлөсөн ажилтнаа авч чадаагүй буюу ажиллах хүчний хомсдолд өртсөн нь өмнөх оны мөн дүнгээс 18.1 пунктээр буурсан үзүүлэлт болжээ. Ажиллах хүчний хомсдолыг тархааж үзвэл дээрх ажил олгогчдын хүрээнд жилийн хугацаанд 16.2 мянган ажиллах хүчний хомсдол үүссэн нь өмнөх оны дүнгээс буурсан үзүүлэлт байна.

Зураг 54. Ажиллах хүчний хомсдол, бүсээр

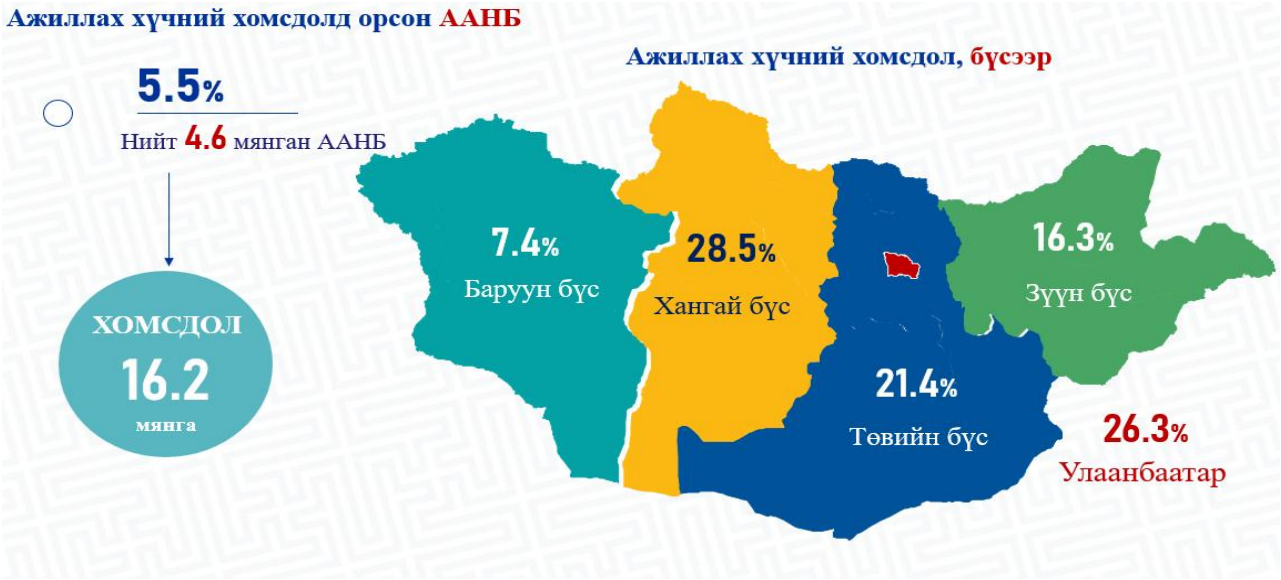

Улаанбаатар хотын ажил олгогчдын 2.1 хувь нь ажиллах хүчний хомсдолд өртсөн ба эдгээр ААНБ-уудад 4.3 мянган ажлын байр байсан нь нийт хомсдолтой ажиллах хүчний 26.5 хувийг эзэлж байна.

Ажиллах хүчний хомсдолыг ажил мэргэжлийн бүлгийн хувьд авч үзвэл мэргэжилтэн, худалдаа, үйлчилгээний ажилтан, үйлдвэрлэл, барилга, гар урлал, холбогдох ажил, үйлчилгээний ажилтан, энгийн ажил мэргэжлийн бүлгүүдийн ажиллагчдын хомсдол 75.5 хувийг бүрдүүлж байгаа нь хамгийн өндөр үзүүлэлт болж байна.

Зураг 55. Ажиллах хүчний хосмдол, ажил мэргэжлээр

ХОМСДОЛТОЙ АЖИЛ МЭРГЭЖИЛ, 2025 он

№	ISCO КОД	АЖИЛ МЭРГЭЖЛИЙН НЭР	ДҮНД ЭЗЛЭХ ХУВЬ
1	932912	Үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан	15.0
2	332113	Даатгалын гэрээ байгуулагч	10.3
3	143914	Худалдааны төвийн менежер	9.9
4	712314	Шаварчин-засалчин, засал чимэглэлийн	4.6
5	711511	Барилга угсралтын мужаан	3.9
6	832111	Жолооч, хүн тээвэрлэх зориулалт бүхий хөдөлгүүрт хөсгийн	3.4
7	751111	Мах махан бүтээгдэхүүний боловсруулах үйлдвэрлэлийн ажилтан	3.1
8	931211	Туслах ажилтан, барилгын туслах	2.8
9	215111	Инженер, цахилгааны	2.1
10	214217	Инженер, замын	2.0
11	711111	Барилгачин	1.8
12	541416	Хамгаалалтын /албаны ажилтан	1.7
13	214211	Инженер, барилга байгууламжийн, бүтээцийн технологийн	1.6
14	712311	Засалчин, шаварчин	1.5
15	512011	Тогооч	1.4
16	311721	Төмөрлөгийн үйлдвэрийн мастер, цувигч, бусад ажилтан	1.4
17	962918	Манаач, сахиул, харуул, жижүүр	1.4
18	241112	Нягтлан бодогч	1.3
19	122111	Дарга, эрхлэгч /менежер/, алба, хэлтэс, тасгийн /борлуулалтын/	1.2
20	751227	Нарийн боов хийгч	1.1

Тухайлбал, үйлдвэрлэл, аж ахуйн туслах ажилтан, барилгын туслах ажилтан худалдагч, цэвэрлэгч, үйлчлэгчийн ажлын байрууд болон засалчин, шаварчин, жолооч, оёдолчин, мужаан, тогооч, зөөгч, гагнуурчин, цахилгаанчин, сантехникч, нягтлан бодогч зэрэг эрэлттэй ажил мэргэжлүүдээр нэрлэгдсэн ажил мэргэжлүүдийн хүрээнд хомсдол буюу ажиллах хүчний дутагдал үүссэн байна.

Хөдөлмөрийн зах зээл дэх ажиллах хүчний салбарын дотоод болон салбар хоорондын шилжилт хөдөлгөөнөөс үүдэлтэй хөдөлмөр эрхлэлтийн тогтворгүй байдал ажил олгогч болон ажилтан аль ч талдаа хүндрэл бэрхшээл болсоор байна. Ажиллагчдын ажил мэргэжлээрх ажиллах хүчний эрэлт болон ажиллах хүчний хомсдолын мэдээлэл бусад ажил мэргэжлээр тооцдог үр дүнгүүдийн мэдээллээс харахад тодорхой хэдэн төрлийн ажил мэргэжлийн хүрээн дэх ажиллах хүчний хөдөлгөөнөөс үүдэлтэй хөдөлмөр эрхлэлтийн тогтворгүй байдал байсаар байна. Тухайн онд хомсдолтой байсан ажил мэргэжлийн хувьд дараа оны ажиллах хүчний эрэлтэд нэрлэгдсээр байгаа зүй тогтол байсаар байна.

Цаашид сул ажлын байрны орон тоог нөхөх ажиллах хүчний эрэлтийг хангах, ажиллагчдыг тогтвортой ажиллах чиглэлээр хүний нөөцийн зөв төлөвлөлт, бодлого баримтлах, ажил олгогчдыг дээрх чиглэлд дэмжих, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөрийн хүрээн дэх сургалтын үйл ажиллагааг ойрын ирээдүйд эрэлт өсөж буй ажил мэргэжлийн нийлүүлэлтэд чиглүүлэх шаардлагатай байна.

ОЙЛГОЛТ, ТОДОРХОЙЛОЛТ

Хөдөлмөрийн насны хүн ам гэж 15, түүнээс дээш насны хүн амыг хэлнэ. Хөдөлмөрийн насны хүн амыг ажиллах хүч болон ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж ангилна.

Ажиллах хүч гэж тухайн хугацаанд зөвхөн хөдөлмөр эрхлэлтийн ажлын хэлбэрийн хүрээнд, цалин хөлс, орлого олох зорилгоор бусдын хэрэглээнд зориулан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэхэд хүч хөдөлмөрөө нийлүүлж байгаа ажиллагчид болон нийлүүлэхэд бэлэн байгаа ажилгүй хүн юм.

Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам гэж сургуульд суралцаж байгаа, гэрийн ажилтай, өндөр настан, өндөр насны тэтгэвэр тогтоолгосон, хөгжлийн бэрхшээлтэй болон ажил хайх итгэл алдарсан зэрэг шалтгаанаар тухайн хугацаанд ажиллах хүчинд хамаарахгүй хөдөлмөрийн насны хүн амыг ойлгоно. Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн амаас боломжит ажиллах хүчийг тодорхойлно. Мөн ажиллах хүч болон боломжит ажиллах хүч хоёрын нийлбэрээр өргөтгөсөн ажиллах хүч илэрхийлэгдэнэ.

Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт гэж хөдөлмөрийн нийлүүлэлт болон эрэлтийн зөрүү буюу хөдөлмөрийн насны хүн амын хөдөлмөр эрхлэлтийн хэрэгцээ хангагдахгүй байхыг ойлгоно.

Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэгч гэж тухайн хугацаанд хөдөлмөр эрхэлж буй ажиллагчийн бүх ажлынх нь ажлын цаг нь үндэсний хууль тогтоомжид заасан босго цагаас бага бөгөөд өөр ажил хийх хүсэлтэй, нэмэлт цагаар ажиллахад бэлэн байгаа хүнийг ойлгоно. Босго цаг гэдгийг Монгол Улсын Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасны дагуу 7 хоногийн ажлын 5 өдрийн 40 цагаар авч үзнэ.

Ажилгүй хүн гэж сүүлийн 7 хоногт хөдөлмөр эрхлээгүй, хөдөлмөр эрхлэх зорилгоор ажил хайж байгаа болон ажил хийхэд бэлэн байгаа хөдөлмөрийн насны хүн юм.

Боломжит ажиллах хүч гэж цалин хөлс, орлого олох зорилгоор хөдөлмөр эрхлэхийг сонирхож байгаа боловч тодорхой нөхцөл байдлын улмаас ажил хайх оролдлого нь хязгаарлагдсан эсвэл шууд ажил хийх боломжгүй байгаа, тухайн хугацаанд хөдөлмөр эрхлээгүй хүн юм.

Ажиллах хүчний оролцооны түвшин: Ажиллах хүчний тоог хөдөлмөрийн насны хүн амын тоонд харьцуулж тооцно.

$$\text{АХОТ} = \frac{\text{Ажиллах хүч}}{\text{Хөдөлмөрийн насны хүн ам}} * 100\%$$

Хөдөлмөр эрхлэлтийн түвшин: Ажиллагчдын тоог хөдөлмөрийн насны хүн амын тоонд харьцуулж тооцно.

$$\text{ХЭТ} = \frac{\text{Ажиллагчдын тоо}}{\text{Хөдөлмөрийн насны хүн ам}} * 100\%$$

Даатгуулагч гэж хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг хэлнэ.

Нийгмийн даатгалын шимтгэл гэж нийгмийн даатгалд даатгуулах зорилгоор иргэн болон төр, ажил олгогчоос нийгмийн даатгалын санд хуульд заасан хувь хэмжээгээр урьдчилан төлөх төлбөрийг хэлнэ.

Ажилгүйдлийн тэтгэмж гэж ажилгүй болохоосоо өмнө ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэлийг хуульд заасан болзол, журмын дагуу төлсөн даатгуулагч ажилгүй болсон бол түүнд нийгмийн даатгалын сангаас олгох мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Дундаж цалин гэж тайлант хугацаанд цалин, хөлс авсан ажиллагчдын тоогоор жигнэсэн нийт цалин хөлс болон тайлант хугацаанд цалин хөлс авсан ажиллагчдын тооны харьцаа юм.

Нэрлэсэн цалин гэдэг нь тодорхой хугацаанд хийсэн хөдөлмөрийнхөө төлөө авч буй мөнгөн төлбөрийн дүн юм.

Ажил хайгч иргэн гэж ажилгүй эсхүл ажилтай боловч ажлын нөхцөлөө сайжруулах, нэмэлт орлого олох зорилгоор ажил хайж байгаа иргэнийг ойлгоно.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн гэж хөдөлмөрлөх насны, хөдөлмөр эрхлэх чадвартай, цалин хөлстэй ажил болон хувиараа хөдөлмөр эрхэлдэггүй, тухайн үед ажиллахад бэлэн, цалин хөлстэй ажил идэвхтэй хайж байгаа хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний хэлтэс, хөдөлмөрийн хувийн биржид бүртгүүлсэн ажилгүй иргэдийг хамруулна.

Байнгын ажлын байр гэж ажил олгогчийн заасан ажлын байранд, тогтоосон горимын дагуу түүнээс олгосон хөдөлмөрийн багаж хэрэгслээр, ажил олгогч, эсхүл түүний төлөөлөгчийн удирдлагын дор баталсан норм, үнэлгээ, сүлжээгээр цалин хөлс авч, ажлын өдөр, ээлжийн давтамжтайгаар гүйцэтгэх ажил үүргийг;

Байнгын ажилтан нь байнгын ажлын байранд ажиллах албан ёсны гэрээтэй бөгөөд ажил олгогч нь татвар болон нийгмийн даатгалын шимтгэлийг хариуцан төлдөг, хөдөлмөрийн харилцаа нь хөдөлмөрийн тухай болон төрийн албаны тухай хууль тогтоомжоор зохицуулагддаг иргэнийг;

Албан бус ажил олгогч гэж тогтмол хугацаанд нэг буюу түүнээс дээш хүнийг цалин хөлстэй ажиллагчаар ажиллуулдаг хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч. Цаашид энэ ангиллын албан бус хөдөлмөр эрхлэгчдийг ажил олгогч гэж нэрийднэ.

Ажиллагч албан бус хөдөлмөр эрхлэгч гэж хөдөлмөрийн харилцаа нь хууль эрх зүйн хүрээнд бүрэн зохицуулагдаагүй нөхцөлд ажиллаж буй цалин хөлстэй ажиллагч. Цаашид ажилтан энэ ангиллын албан бус хөдөлмөр эрхлэгчдийг ажилтан гэж нэрийднэ.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

1. Монгол Улсын “Хөдөлмөрийн тухай” хууль, 2021 он
2. “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай” хууль, 2011 он
3. Хөдөлмөр эрхлэлтийн статистикийн үзүүлэлтийг тооцох аргачлал, Үндэсний статистикийн хороо, 2019 он
4. Ажиллах хүчний судалгааны тайлан, Үндэсний статистикийн хороо, 2025 оны II улирал
5. Нийгмийн даатгалын хамрагдалт, тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын сарын мэдээ, Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
6. Ажил хайгч иргэний хөдөлгөөний сарын мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
7. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэний хөдөлгөөний сарын мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
8. Ажлын байрны захиалга, ажилд зуучлагдсан иргэдийн мэдээ, Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар
9. Хөдөлмөрийн зах зээлийн тойм 2025 оны I улирал
10. Хөдөлмөрийн зах зээлийн эрэлтийн барометрийн судалгаа-2025 он

АШИГЛАСАН ЦАХИМ ХУУДАС

1. www.legalinfo.mn
2. www.1212.mn
3. www.mlsp.gov.mn/sp-dictionary
4. www.ndaatgal.mn/v1/
5. www.hudulmur-halamj.gov.mn